

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.50
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 27.

V Mariboru, dne 6. julija 1899.

Tečaj XXXIII.

Eminenca Kardinal Missia.

Iz Rima je pred kratkim došel glas, ki je razveselil vsako krščansko slovensko srce. Sv. Oče so v tajnem konzistoriju 19. junija t. l. kneza in nadškofa v Gorici Njeg. ekscelenco dr. Jakoba Missia imenovali za kardinala. Njeg. eminenca kardinal Missia je prvi slovenski kardinal, kar stoji sveta katoliška cerkev. Po javnem konzistoriju, ki se je vršil 22. junija, sta odpotovala papežev odposlanec Celli in častnik papeževe straže Pecci v Gorico, da mu vročita papeževo pismo in škrlatno kapico. Papeževa dvornika sta spremljala novega kardinala tudi na Dunaj, kjer mu je 27. junija izročil nadvojvoda Franc Ferdinand škrlatni biret. Proti 11. uri se je v dvorni kapeli zbrala visoka in najvišja gospoda. Potem pride eminenca novi kardinal in za njim nadvojvoda Fr. Ferdinand (cesar je bolehal), ki stopi k tronu, zanj ob evangelijski strani pripravljenem. Malo niže trona je bil klečalnik za kardinala, za njim klečalnik za papeževega odposlanca in potem prostori za razne dostojanstvenike. Po sv. maši, katero je ob obilni asistenci služil škof Schneider, poklekne papežev odposlanec pred nadvojvodo, ki se dotakne na zlati skledici ležečega papeževega pisma z besedami: «V imenu Njeg. Veličanstva naj se bere!» Ko je potem odposlanec prečital papeževo pismo, stopi novi kardinal pred nadvojvoda, se mu trikrat nakloni in poklekne na zgornjo stopnico trona. Nadvojvoda si pokrije glavo s klobukom ter dene kardinalu biret na glavo. Nato se oba odkrijeta, pred altarjem se zapoje slovesni Te Deum, po katerem je novi kardinal s tako lepim, čistim in milobnim glasom zapel pontifikalni blagoslov, da je vse navzoče očaral. Nadvojvoda zapusti s spremstvom kapelo, kardinal pa stopi v žagrad, kjer si obleče škrlatni talar. Drugi dan je bil eminenca od cesarja sprejet v zasebnem zaslišanju. — To torej je vesela novica, ki se je naglo širila po slovenskem svetu, ki se je veselo razlegala posebno v lavantinski škofiji, katere sin je novi kardinal, in še zlasti je lepo odmevala po Murskem polju, kjer je tekla zibelka eminence. — Papeževo pismo proslavlja lepe čednosti novega kardinala, posebno preplago srce, njegovo globoko učenost, njegovo možko značajnost, ljubeznjivo delavnost in muzikalno izobrazbenost. Eminenca je tudi več vseh modernih jezikov in izvrsten poznavalec in zagovornik cerkvenih koristi. — Kardinal je gojenec graškega deškega seminarija in je bil ljubljenec takratnega knezoškofa, grofa Otokarja Marije. Mladič je rasel pred svojim škofom, kakor nekdanj Samuel pred velikim duhovnikom Helijem. Tudi mu je bil njegov starejši brat, rajni pobožni duhovnik Antonij, angelj varuh in oče ob enem, ker je kardinal prerano izgubil svoje ljube stariše. Bogoslovja se je eminenca učil v Rimu v rimskem kolegiju Germanicum, kjer je tudi dosegel čast doktorja sv. pisma. Gradec se radostno spominja mladostnega škofijskega tajnika, oziroma kancelarja in kanonika. Bela Ljubljana je rekala, da si je škof Missia s prvim nastopom pridobil srca vseh. Duhovništvo in prosto ljudstvo mu je bilo res vedno iz srca udano. Toda apostolski duh vrliga škofa je bil liberalcem silno na potu. Ker pa je kardinal stal kakor velikan na torišču, so bili prepričani, da ga s puhlimi liberalnimi načeli ne morejo zmagati, zato so pa segli po blatu. Takšni stebri pa, na katere je Kristus postavil svojo cerkev, se ne podirajo z blatom. Tudi nad njegovim narodnim mišljenjem so dvomili njegovi sovražniki. Toda pred vsem slovenskim svetom lahko trdimo, da je eminenca več daroval, prestal in storil za Slovence, kakor marsikateri njegovih ljutih nasprotnikov. Da pa so slovenski sinovi, katerim zdaj tudi najvišje odlikovanje sina priproste slovenske matere preseda, to je kratkomalo nerazumljivo. Slovenski sinovi za svojega preblagega brata niso imeli več lepe besede, a sv. oče mu je pripravil škrlatno sukno. — «Slovenski Gospodar» pa meni, da je bilo treba prazniško se opraviti, da se spodobno pokloni svojemu rojaku, prevzvišeni eminenci, prvemu slovenskemu kardinalu! Na mnoga leta!

Vabilo k naročbi.

Z mesecem julijem začne se II. polletje in prosimo torej p. n. naročnike, katerim s tem dnevom poteče naročba na „Slov. Gospodarja“, naj se podvzajo nadalješnjo naročnino doposlati, da se jim ne pretrga ali pa ustavi dopošiljanje lista.

„Slov. Gospodar“ stane do konca leta 1 fl. 30 kr. in do konca septembra pa 65 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštinih nakaznicah, ker so take pošiljatve najbolj ročne. Upravništvo.

Avstrijski patriotizem.

Patriotizem je ljubav do domovine, je torej tisto čustvo, vsled katerega noben napor ni pretežaven, nobena žrtev ni prevelika, ki ju zahteva obena blaginja domovine; človek, kojega navdaja živ patriotizem, da z veseljem za domovino tudi življenje. Avstrijski patriotizem je torej tako čustvo za domovino avstrijsko, rekše za avstrijsko-ogrsko državo.

Patriotizem je za obstanek katerebodi države prvi in zadnji pogoj. Najsi je država še tako bogata, najsi je navidezno še tako mogočna, najsi je še tako velika, najsi ima še tako bistrumnega vladarja, ona mora razpasti, ako v nje podložnikih, in sicer v celem ljudstvu kakor v vsakem posameznem, ni patriotizma. Vsak greh ljudstva se na državi grozno maščuje in pospešuje njeno razkrojitev, ali v najobupnišem stanju je država tedaj, kadar se podložniki mrzlim srcem od nje odvrtaajo; tedaj se razpad ne da več zabraniti. A ne le najobupniše je tako stanje, ampak tudi najžalostnejše. Hudo je za človeka, če je bolan, hudo če mora trpeti krivico, ali gotovo najhujše, najžalostnejše je, če na vsem božjem svetu nima niti jednega človeka, ki bi ga ljubil, ki bi imel zanj vsaj majhen kotiček v svojem srcu. Zato pa je izmed vseh velikih dogodkov v človeški zgodovini najžalostnejši, kadar se ljudstvo od matere domovine obrne ter jo zapušča plakajočo na grobu nekdanje slave.

Ker je patriotizem tolikega pomena, zato je vladarjem in njih vladam ena najvažnejših nalog, da se v srcih podložnikov ta sveta iskra zaneti, neguje ter razširi v mogočen plamen. Modra vlada ne prezre nobene prilike in se poslužuje najraznovrstnejših sredstev, da goji patriotizem, dobro vedoč, da je to čustvo, ki se ne da na mah prikomandirati, ampak ki ga mora o pravem času razumeti, vzbuditi in netiti. Modri vladi pa je tudi vedna skrb, da vse drži strani, oziroma uni-

čuje, kar bi ji utegnulo nasprotovati; zato pa z vso strogostjo postopa s takimi elementi, o katerih se je prepričala, da domovini niso popolnoma verni; najtežje ječo nalaga zakon tistemu, ki le nepremišljeno zine besedico, s katero izdā, da mu je druga država dražja od svoje, ali da mu blaginja domačega vladarja ni mar. In prav tako; kajti kjer ni patriotizma, tam ni države, ker tam ni več življenja, tam je le mrtvo telo, ki gnije in razpada in služi ujedam v hrano.

Po teh kratkih besedah o patriotizmu sploh vprašajmo se, kako pa je s patriotizmom v Avstriji, z ljubavjo do celokupne države avstrijsko-ogrske. Bralci «Slov. Gosp.» predobro čutijo, kaj nam je dalo povod k temu-le premišljevanju. Zares žalost nas obhaja, ko se oziramo na vse strani tja do mej naše velike države, iščoč avstrijskega patriotizma; tako obupno je, da se ne moremo prašati, kako močno plamti, ampak kje ga še je kaj. Nemci, Madžari in Lah kričijo tako glasno: «Proč od Avstrije!» da bi lahko oglušel, in pripravljajo odeep tako javno, kakor da bi se šlo za najpoštenejšo stvar. Ti narodi ne morejo dočakati, da bi avstrijsko-ogrska država razpadla; kar hrepenijo po tem trenutku; oni so nji najljubši sovražniki in delajo z največjo strastjo neumorno, da tisti blaženi trenutek bliže pomaknejo. Kaj pa vlada, ko se ji nuja toliko preimenitnega in plemenitega posla? Nemcem, Madžarom in Lahom, kolikor more, pomaga, Slovane, ki se na vse kriplje trudijo, da bi razpad države odvrnili, daviti in s pestmi biti v obraz. Je-li mogoče, kaj takega verjeti, kam li delati? V Nemcih, Madžarih in Lahih avstrijskega patriotizma in Slovanom pa, ki materi Avstriji navzlic njene brezsrčnosti do njih svoje srce ponuja, pa se s pestmi bije v obraz, da je zaliva rudeča kri! Avstrijska vlada naj ne pozabi, da je patriotizem čustvo, ki hoče biti o toplem solncu vzbujeno in pri pohlevnem, blagonošem delu zamakano. Nezvesti ne bodo Slovani Avstriji nikdar, ne, pa dobro bi jim djalo in srečni bi bili, ko bi jih pregrevala tista gorkota, ki oživlja srce in rodi entuziazem (navdušenje); njej sami pa bi menda ne bilo na kvar. Kaj hoče brez patriotizma? Odkar svet stoji, ga ni mogla nobena država pogrešati, bržčas tudi Avstrija ne bode mogla biti brez njega, ako bode hotela obstati. Za njeno vlado pa je dvakrat žalostno, da ji mora tak glas doiti iz sredine priprostega ljudstva, za katero ima le kamenje in škorpijone.

Jugoslovanska ideja.

Gosp. dr. Krek je govoril na shodu v Jesenicah o jugoslovanski ideji te-le besede: »Vse naše vlade hočejo imeti na jugu same slovanske fakine in dokler Nemeč ne zasede vseh južnih pokrajin, nočejo rešiti gospodarskega vprašanja. Mi imamo le eno pristanišče, ki je zvezano le z eno železnico in še ta je v lasti kapitalistiške družbe. Druga železniška zveza se že rešuje celo vrsto let, a ne bo rešena, dokler bo bival na jugu slovanski fakini. Gospodarski propadamo, industrija, razun železne, je že propadla, in to samo zaradi tega, ker se ni skrbelo za slovanski jug, za slovansko morje. Dalmacija s premnogimi naravnimi lukami nima pristanišč, nima ne ene železnice in lačen in žejen tava po neizrabljeni, nekultivirani zemlji ter se prodaja tujstvu slovanski fakini. Šol in izobrazbe imajo obmorski slovanski prebivalci le toliko, kolikor jim jo je dala cerkev, država jim ne da nič. Tudi našim bratom na Koroškem in Štajarskem se ne godi dosti bolje. Birokracija se ne briga za potrebe slovanskega ljudstva, zanj se ne zmeni, briga se pa z vso vnemo za drugo Avstrijo, mej tem ko nas pita z izdajicami. Volivne in drugih pravic nam ne dajo, izobrazbo nam odrekajo, za naš gospodarski razvoj ne skrbijo in toraj ni čudno, da smo zaostali. V Nemčiji, na Vestfalskem, je vse drugače poskrbljeno za vzgojo otrok, železnice je samo v tem delu več, kakor v celi Avstriji. Seveda, ko bi se hoteli klanjati Nemcem, imeli bi vsega v izobilju, ker pa tega nočemo, imajo za nas samo zaničevanje. Druga glavna ovira je nesrečni dualizem. To se mora spremeniti, prej ni rešitve za nas, prej ne moremo govoriti o zboljšanju gmotnega položaja. Dokler se politične razmere temeljito ne spremenijo, dokler ne bomo Jugoslovani enakopravni z Nemci in Mažari, dotlej je zastoj govoriti o povzdigi naše industrije in našega poljedelstva.»

Darilo goriškim Slovencem.

Deželni šolski svet goriški, kateremu predseduje slaboznani tržaški namestnik grof Goess, je predložil naučnemu ministerstvu, naj imenuje učiteljem c. k. gimnazijske pripravnice nemško-nacionalnega koroškega učitelja Hugona Morra. Ta človek je skrajno sovražen Slovencem in jih je javno imenoval sovražnike, zmaje, katere treba zdrobiti. Sedaj ga hočejo pozvati v Gorico, da bo drobil ondotne slovenske fante ali zmajevice. Ni nemogoče, da bo grof Goess izposloval njegovo imenovanje. In kaj bodo potem storili

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

21. Gecemani; sv. križev pot; procesija; eno noč v cerkvi Božjega groba.

Povabim Vas ljubi rojaki, da nastopite v duhu z menoj pot, po katerem hodi največ zemljanov, seveda mnogi neradovoljno; pot, ki najprej in najbolj zanesljivo vodi do zveščanja; pot, po katerem je hodil trpeči Jezus. Pojdimo na goro Sion, kjer se je pravzaprav začelo Zveščanje terpljenje, kajti v dvorani zadnje večerje opravila se je prva sv. maša, ki je bistveni spomin in ponovitev krvave daritve na križu. Pri ženitnini v Kani galilejski je Jezus prvokrat očitno nastopil ali prične se njegovo javno delovanje; z zadnjo večerjo ga sklene, z večno gostijo v nebesih ga pa celo dovrši in krona. Jezusova velikodušnost molitev, kakor nam jo podaja sv. Evangelist Janez v 17. pog., je kakor priprava in slovesen uvod njegovega trpljenja, je kakor molitev in oporoka umirajočega.

«Ko je bil Jezus to izgovoril, je šel s svojimi učenci čez potok Cedron, kjer je bil

vrst, v katerega je šel on in njegovi učenci» (sv. Janez 18, 1). Pridružimo se jim tudi mi. Navadna poljska pot pelje tik mestnega ozidja v dolino Jozafat, ki se pa dandanes imenuje «Vadi siti Marjam» dolina gospe Marije; na spodnjem mostu prestopimo strugo cedronske; tu pa tam kakšna oljka, sicer je pa kraj grapav in kamenit; široka cesta prereže dolinico in pelje proti Betaniji; razun cerkve Marijinega groba na zgornji strani ni ničesar drugega videti kakor zidovje, ki obdaja vrte ob vznožju Oljske gore; a vse to moramo si proč misliti, ako si hočemo predstaviti pristavo Gecemani ob Kristusovem času. Gotovo je bil vrt takrat večji, kakor je sedajni lepi frančiškanski vrt Gecemani, v katerem še raste 7 prastarih velikih oljkinih dreves. Vhod je najbrž bil hitro pri zgornjem cedronskega mostu; potem je stalo kakšno gospodarsko poslopje s tlačilnico (prešo) za oljkin sad, kjer so apostoli včasih prenočevali; verjetno je, da so tudi v strašni noči, v kateri je začel Kristus trpeti, drugi apostoli tu ostali in le Peter, Janez in Jakob so šli z njim do soteske, ki je vodila v votlino, v katero je pa Jezus celo sam vstopil in kjer je krvavi pot potil. Sv. evangelisti sicer ne omenjajo votline; a to je brez pomena, saj tudi ne omenjajo votline Kristusovega rojstva, ker v sv. deželi je to celo navadno, da se

naravne votline porablja v razne namene in nikomur ne pride na misel, da bi moral to še posebej poudarjati. Ko je Kristus v tej uri glasno molil in stokal, ko je na obličje padel in ko se mu je angel prikazal, vse to ni bilo za zunanji svet ali za nepoklicane oči, ampak ravno votlina bila je za tako dušno stanje najprimerniši kraj.

Votlina Jezusove smrtne britkosti je precej prostorna, 17 m. dolga in 9 m. visoka; skalnati strop podpirata dva naravna stebra in pa 3 zidani; svitloba ji prihaja od zgorej, ker je na oboku velika okrogla odprtina. Votlina je katoliška ali frančiškanska in zato so v njej 3 oltarji; pod velikim oltarjem bemo napis: «Tukaj je postal njegov pot kakor kaplje krvi, ki so tekale na zemljo.» Človeška pamet je preslaba, kakor da bi mogla obseči žalost in smrtno bridkost, katero je trpel Jezus v tej strašni uri na vrtu Gecemani. On je seveda bil Bog; pa bil je tudi pravi človek in zato je čutil bolečine telesne in dušne in se je bal smrti, kakor vsi drugi zemljani. Prevdariti pa je tudi to, da je On bil celo nedolžen, a mi ne moremo reči, da trpimo nedolžno ali po krivem, ker smo vsi grešniki in smo že pogosto žalili Boga; in slednjič: Kristus je vedel, da je On tisto jagnje, ki bo darovano za grehe celega sveta in da bo že čez nekaj ur v strašnih mukah

slovenski voditelji. Nič, trudili se bodo, da kmalu pozabijo ta čin. Pri nas poklicani ljudje nimajo prave odločnosti.

Učite se ruski!

Nemški nižjeavstrijski obrtniki so naredili pred kratkim izlet na Rusko, da si ogledajo, kako stoji tamkaj z obrtništvom in trgovstvom. Kar so videli, jih je iznenadilo. Vedno se govori in piše po nemških časnikih, da na Ruskem ni omike in ni napredka, a v resnici ga je tam več kot pri nas. Posebno obrt in trgovina imata na Ruskem lepo sedanost in še lepšo bodočnost. Zato pa ne bo dolgo trpelo, da bo se tudi po Avstrijskem slišal glas: Učite se ruski!

Upor na Belgijskem.

Belgijska vlada je hotela spremeniti sedanji volilni red v državno zbornico, da bi se tako ognila vednemu očitaniu od strani socialistov, da je volilni red nepopolen. Predložila je nov volilni načrt. A tudi s tem socialisti niso zadovoljni. Zato so prirejali v zbornici in po glavnem mestu Bruselju hrupne nemire. Vlada se je ustrašila hrupa ter preložila posvetovanje o načrtu. Škoda, da je to storila. Kajti socialistom ni toliko za načrt, ampak da se umakne sedajna vlada, ki je katoliškim načelom prijazna. Zato tudi sedaj ne mirujejo, ko je posvetovanje preloženo, ampak še nadalje nagovarjajo ljudstvo k uporabi, da prežene sedanjo vlado in kralja.

Dopisi.

Iz Celja. Cenjeni gospod urednik! Odkritosrčno Vam moram pripoznati, da v zadnjem času občudujem nerazdražljivost Vaših živcev. Napadajo Vas od vseh strani, a Vi greste mirno svojo pot naprej in niti pogleda ne privoščite svojim napadalcem. Grazer Tagblatt, Tagespost, Marburgerca, naša celjska žaba, vse stojijo okoli Vas ter Vas rotijo, ogovarjajo, zmerjajo in kolnejo kakor hudobne stare babe. Slovenska javnost z zanimanjem opazuje ta boj. Posebno skrbno pa motri bojno polje Vaš rojak, ki pa je že delj časa nastanjen v beli Ljubljani, «Slovenski Narod». Toda s svojim rojakom si niste dobri, kakor vidimo. Kajti kadar Vas zmerjajo listi nerazumno, dobi tudi «Slovenski Narod» veselje in korajzje, da se surovo spravi nad Vas. Slovenski narod ne prebrisane glave, zato moramo reči, da «Slovenski Narod» najbolj blato metala, kakor da je krovkava tresel, mu lete raznostrane psovanja, klafarskih ust. Evo! «glasilo največje katoliške budalosti, kakor je niti med krogi Zgornještajarci ne nahajamo,» «zabavljaje pošteno

okrecati po rudečih nosovih,» «ošabno popstvo okrog 'Slov. Gosp.' ki razume le naivni narod izsesavati,» «v svoji puhlosti,» «slamorezci,» «kadar preti njihovim trebuhom najmanjša nevarnost,» «štirinožni časnikar,» «klerikalne smeti,» «glasilo največje katoliške gluposti,» «butec,» «topoglavi kaplani in kanoniki,» «bebci okoli škofa» itd. Ker še dosedaj niste odgovorili na to psovanje, dovolite meni, gospod urednik, da izrečem par besed v Vaš zagovor. (Opomba uredništva: Hvala lepa! Mi smo Vam prečrtali celi zagovor. Niti mi niti «bebci okoli škofa» ne potrebujejo pred pošteni slovenski ljudmi nobenega zagovora. List, v kojega pišejo tudi ljudje, katerih suknja še diši po jetniškem zraku in kojih roke še nosijo znake žandarmerijskega železja, ne more nikogar razžaliti. Tudi psovke «Slovenskega Naroda» ne morejo onesnažiti niti naših — črevljev. Pač pa Vam pustimo zadnje besede Vašega dopisa, kjer pravite:) Proč s slovenskimi liberalnimi časniki, podpirajmo le krščansko-slovenske časnike

Kapela. (Šolske zadeve.) Pri Kapeli, ki je trd slovenski kraj, je 5 razredna ljudska šola, učiteljske moči pa samo štiri. Sem pa je prosil — dragi bralci, pripravite se, da vas kap ne zadene, ali »fras« ne popade — nek učitelj brez skušnje sposobnosti. No to še ni tako hudo, pač pa to, da je ta gospod rojen na Spodnjem Avstrijskem, tako pravijo eni, drugi pa pravijo, da je Gradčan, toraj na vsak način trd Nемец, učiteljšče pa je obiskoval najbrž v Mariboru. Spričevalo kaže, da ima zrelostni izpit. Trdi, da ve toliko slovenski, da bi mogel podučevati; mi pa trdimo, da ve toliko, da bi mogel jesti slovenski kruh, ne pa da bi mogel slovenske otroke razumeti in jih podučevati. Prošnjo je odklonil krajni šolski svet iz razvidnega vzroka. Mi pravimo, če tega gospoda nočejo doma rabiti Nemci, zakaj bi ga mi morali? Mi ne moremo drugače sklepati, nego, da ga je k nam napolnil g. P. Ranner, naš šolski nadzornik, in za to »ljubeznjivost« se mu tukaj očitno zahvaljujemo s tem, da ob enem protestujemo zoper nadzornika, ako je on to storil. Kako to, da nam omenjeni, za nas nesposoben učitelj ni bil poslan brez nas, ker to oblast ima šolska gosposka, da provizorne učitelje nastavlja tudi zoper voljo krajnega šolskega sveta. Temu je vzrok ali to, da je naš gosp. okrajni glavar toliko pravičen, da tega ni hotel storiti, kar radi verujemo, ali pa ni upal, ker bi se pošteno »blamiral«. Mi namreč tega ne bi dopustili. Mi ne trdimo ne prvega in ne zadnjega vzroka, ampak prepustimo sodbo čitateljem in šolski oblasti.

Od Sv. Ane na Krempergu. (Ustanovni zbor bralnega društva) se je zadnji nedeljo krasno izvršil. Prostori gostilnice Senekovičeve so bili natlačeno polni. Bile so tudi sosedne župnije kaj lepo zastopane. Po pozdravu je slavnostni govornik razložil v poljudni besedi namen in pomen novega bralnega društva. Vrlo ljudstvo je kaj pazljivo poslušalo govor. Iz srca govorene besede so šle tudi k srcu dobrim Anovčanom. Ko je govornik skončal, so domači pevci prav navdušeno zapeli «Cesarsko pesem». Potem so se razložila društvena pravila. Na iskreni poziv k pristopu novega društva se je oglasilo 100 udov, ki so takoj tudi vplačali svojo udnino. To je res lep začetek in jasen dokaz, da Anovčani vedó ceniti veliko važnost novega društva. Mladeničev in deklet je posebno veliko pristopilo. Slava jim! Potem se je izvolil odbor, o katerem smo prepičani, da bo vse storil, da bo društvo postalo mogočna trdnjava ob meji slovenski. Domači pevci in pevke so res lepo popevali krasne slovenske pesmice. Domači igralci so prav izvrstno igrali igro «Očetov greh,» pevci pa zapeli večjo zabavno pesen: «Kmečka kritika.» Vse je bilo zelo navdušeno; pri zabavnem delu smo še slišali mnogo lepih pesmic in navdušenih napitnic. Ta dan je bil res pravi narodni praznik za Sv. Ano. Vsa čast za to č. g. kapelanu Trstenjaku in njegovim vrlim pomočnikom, ki so tako lepo vse pripravili. Novemu društvu pa navdušeno kličemo:

Rasti, cveti novo društvo,
krepko brani našo last,
v nas ljubezen živo neti
Bogu, domovini v čast!

Radenci. (Kmečka zadruha.) Dne 25. junija je g. Ivan Kač razlagal v Radencih o kmečki zadrugi in nas je navdušil za to povsod neobhodno potrebno društvo tako, da bomo dne 9. julija imeli v Radencih pri g. Zemljiču osnovalni shod. Gosp. govornik nas je prepričal, da bo z zadrugami raslo naše blagostanje, da se bo narodni prepir umaknil počasi gospodarski organizaciji in da bo nam Slovincem ob enem zagotovljen narodni obstanek, kadar bodo v vseh župnijah ustanovljene kmečke zadruge, ker potem dobimo tudi lastno zavarovalnico zoper točo in ogenj, ki bo tako cena, da bo vsak lahko in brez obotavljanja pristopil kot ud. To bo tem lažje, ker bodo kmetje v blagostanju. Zavoljo tega bo prenehala zapravljenost pri nas. Kajti zapravlja le taki, ki je ubog, kadar kaj malega pridobi, pa si misli: to še bom si privoščil. Kdor pa je v blagostanju, tistemu se ljubi pošteno varčevati,

na križu. Vsa naša žalost, lahko in malenkostno v pridnostjo, katero je prenašal Jezus, zavednostjo, celo zdrav in v najlepših letih; zato: Christus se tibi, tu te Christo, Kristus se je dal za tebe, daj se tudi ti Kristusu.

Kdo pa nenadoma moti ponočni mir? Korakajo naglo in rožljajo z meči; od templja sem priderejo na vrt z bakljami in svetilnicami — Kristusovi sovražniki; vodi jih pa izdajalec Judež. Prestrašeni apostoli zbežijo. Gospod pa pogumno stopi pred trumo in ko jim pritrudi z besedo «jaz sem» namreč Jezus iz Nazareta, katerega iščete, padejo vsi na zemljo; toda kmalu potem se sam izroči njihovi oblasti, ker je to volja nebeškega očeta. Zvezde se čudijo, mesec omedlevala, vetrovi jokajo, oljke, njegove dobre znanke se tresejo, ko se poslavljajo od vjetega in zvezanega Zveličarja; peljajo ga na sionski hrib najprej k Anu in potem h Kajfežu, kjer ga še v isti noči obsodijo k smrti, «ker se je delal Sina Božjega.» A ker ta obsodba potrebuje potrdila, zato ga drugo jutro odvedejo v grad na voglu tempeljskega trga, kjer je stanoval rimski oskrbnik Poncij Pilat. Ta omahljivec se slednjič uda strastnemu zahtevanju našuntanega ljudstva in izreče strašno obsodbo: «Ibis ad crucem,» smrt na križu!

In tu se prične sv. križev pot; zadnja pot Jezusova na zemlji, po kateri je nosil svoj križ na Kalvarijo.

V petek, 29. aprila bili smo romarji tako srečni, da smo opravili sv. križev pot na istem kraju in pri istih postajah, kjer se je nekdanj v resnici vršil. Ob 3. uri popoldne so slovesno zadelni zvonovi cerkve Božjega groba in nas spominjali na Zveličarjevo smrt; mi smo se pa zbirali v turški vojašnici, kjer je nekdanj stala sodnijska hiša Pilatova. V peterih tednih skupnega romanja smo sicer mnogokaj zanimivega videli in doživeli, a vendar tako veličasten in ganljiv ni bil noben prizor, kakor ta, ko se je blizu 150 romarjev pod vodstvom oo. frančiškanov počasno in slovesno premikalo po jeruzalemskih cestah in ulicah in glasno ter pobožno molilo sveti križev pot. Drugoverci so nas čudno gledali, mohamedani se nam izogibali in celo poveljnik jeruzalemski, turški paša, prišel je gledat, ali se vse vrši mirno in redno.

Na dvorišču turške vojašnice je vzidan kamen, ki zaznamlja prvo postajo križevega pota: Jezusa k smrti obsodijo; postavili smo se krog njega in nek tirolski duhovnik je glasno molil dotično premišljevanje. Vsi smo mu odgovarjali in povsod z «Oče naš-em» sklenili; tako se je godilo pri vseh postajah. V tej vojašnici kaže se tudi dvorana, v ka-

teri je bil Kristus s trnjem kronan; tiste kamenite stopnice pa, po katerih se je prišlo v sodnijsko hišo in katere je Jezus posvetil s svojimi stopinjami, niso več v Jeruzalemu, ampak v Rimu, kjer se častijo kot «skala sankta,» kot sv. stopnice.

Druga postaja: «Jezus vzame križ na svoje rame» je pa že zunaj vojašnice, zaznamovana z latinskim napisom na uličnem zidovju. Ne daleč proč, pa bolj na skritem je kraj, kjer so Jezusa neusmiljeno bičali; zdaj stoji tam lepa katoliška kapela s peterimi oltarji, pri katerih je maševalo mnogo duhovnikov izmed naše družbe; oče naše mile rajne cesarice kupil je za drag denar ta sv. kraj in ga potem daroval oo. frančiškanom.

Po ulici naprej, mimo Ecce homo-cerkve in pod obokom prišli smo do tretje in četrte postaje, ki sta ravno naproti avstrijskemu gostišču; na mestu, kjer je Jezus prvokrat pod križem padel, stoji zdaj mala armenska katoliška kapela; tudi kraj 4. postaje posedajo Armenci in stavijo zdaj tam veliko cerkev na čast Materi Božji, ki je tukaj srečala svojega edinega Sina s križem obloženega in je omedlela. Dogotovljena je še le samo spodnja cerkev (kripta), ki stoji na starem tlaku jeruzalemskega mesta; v njej se nahaja

in če si kaj privoščiti, si lahko, ker ima, in s tem še ne bo zapravljaj. Kadar bodo vsi kmetje to dosegli in doseči morajo, če se bodo začeli povsod gibati, tedaj si ustanovijo: kmečko hišo, kakor imajo svoje »kamore« trgovci, odvetniki itd.

Kadar dosežemo to, tedaj bo kmetijski stan zagotovljen svojega obstanka, dočim je zdaj osamljen, ter prepuščen (ne na milost, ampak, na nemilost »špekulantov«), in židov, ki bodo s svojimi žitnimi in drugimi »borzami« vničili kmeta v par letih, če se ne vzdrami. Toraj vzdramite se kmetje povsod, in snujte v vsaki župniji kmečke zadruge. Ako ne veste začeti, prosite gospoda Kača, ki biva v Žalcu, pošta Žalec, da vas podučiti. Najprej morate imeti dvakrat prepisana pravila in zapisnik za kmečko zadruge, in ko to imate, skličite osnovalni shod. Vse drugo, kako kolekovati itd. bo vas podučil g. Kač. Mi se temu gospodu očitno zahvaljujemo. Bog plati! Naj še omenim to, da vlada zelo pozorno opazuje naše kmečko gibanje in da iskreno želi, da bi se kmetje povsod gibali, ker je to koristno kmetom in vladi, katera ne more obstati brez kmečkega stanú. Zato vlada zelo rada podpira to podjetje. Toraj na delo!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Osebnosti.) Imenovan je dekan v Konjicah vlč. g. Jernej Voh za knezoškofijskega konzistorijalnega svetovalca. Župnik v Vitanju, drž. in dež. posl. vlč. g. Jožef Žičkar je imenovan kn.-šk. svetovalec. Častitamo! — V pokoj sta stopila župnika gg. Ivan Trampuš in Andrej Fekonja.

(Spremembe na srednjih šolah.) Dr. Rihard Schubert, dosedaj na mariborskem gimnaziju pride v Gorico, na njegovo mesto pride dr. Fr. Vogel iz Ogrskega Gradca. Prof. Bittner na realni v Mariboru je prestavljen na Dunaj, na njegovo mesto pride dr. Nikolaj Krasnig iz Dunaja.

(C. kr. gimnazija v Mariboru.) V prvi razred (slovenski in nemški oddelek) c. kr. gimnazije v Mariboru se bodo učenci sprejemali dne 15. t. m. od 2—5 ure popoldne v šolski sobi III. a. razreda. Sprejemna skušnja se vrši drugi dan ob 9. predpoldan.

(Spremembe pri sodiščih.) Kot avskultanta prideta iz Gradca v Maribor k okrožnemu sodišču dr. Gustav Hödl in dr. Josef Partitzky; v Radgono pride kot avskultant dr. Gregor Krek.

(Iz šole.) K Veliki Nedelji pride kot učitelj g. Ivan Žolnir, podučitelj v Framu, kot podučiteljica v Ptuj okolica gospica Jelica Milčinski, dosedaj v Središču, k Št. Pavlu pri Preboldu kot podučiteljica gospica Leopoldina Piano, dosedaj v Št. Lenartu nad Laškim. Učitelj na nemški deški šoli v Ptuj g. Fr. Suher je imenovan vadničkim učiteljem na moškem učiteljskem v Ljubljani.

(Nove sv. maše.) Dne 21. julija bodo vsprejeli novomašniki subdijakon, 23. julija dijakon, 25. julija presbiterat. Nove svete maše bodo imeli č. gg.: Franc Bratušek pri Sv. Barbari v Halozah 20. avgusta, Alojzij Kramaršič v Litiji na Kranjskem 15. avg., Rudolf Krener v Laškem trgu 30. julija, Fr. Lovrenko pri Sv. Lenardu blizu Velike nedelje 15. avg., Karol Malajner v Hočah 20. avg., Alojzij Musi na Vranskem 6. avg., Alfonz Požar bo prejel radi mladostnosti le prva dva višja reda, subdijakon in dijakon. Jakob Gašparič pri Sv. Antonu v Slov. gor. 20. avg., Anton Kociper v Ormožu 20. avg., Vincenc Lorenčič pri Sv. Jurju v Slov. gor. 15. avg., Ferdinand Pschunder pri Sv. Magdaleni v Mariboru 6 avg., Janez Vogrin v Negovi 27. avgusta.

(Mariborski Nemci pred sodiščem.)

V pivovarni Götzevi je bil koncert. Udeležilo se ga je, kakor pri takih prilikah, obilo občinstva in med mnogimi tudi dva Slovence, katera sta trn v peti nekaterim tukajšnjim nemškim mladičem. Ko ju opazijo pri Götzu, sklenejo oba zapoditi od veselice in če treba s siloj. Posebno so se izkazali junake: Jože Schwefer, mestni uradnik (!), Kunibert Steinlechner, pisar pri davkariji (!) in Otmar Korošec (!) (čistokrvni Nemeč) trgovca sin v gosposki ulici, kateri zeló rad in uljudno spravlja slovenske groše v predalček. Ti trije so bili toženi od gospoda N—ka, ker so ga psovali, kakor: »Windisches Gesindel, Windische Brut, Pereat Windische!« Ker so bili trije, so ga zgrabili in vlekli do vrat — ter bacnili na prosto. Čudno! Tudi neki vojak (četovodja), dragonec, je pomešal se vmes in pomagal vžigati te fantičke z besedami: »Heil und Sieg, Windischen den Strick, die Deutschen sollen leben, die Windischen krepieren; Pereat Windische« in konečno izrek: »Wenn so ein Windischer in die Kaserne kommt, lass ich den ganzen Zug auf ihn kommandieren, und ihm den Kopf abschlagen.« Vse imenovane besede so dokazane bile s pričami!! O tem olikanem vojaku še nismo zadnje besede izrekli, ker tudi on je naznanjen njemu pristojni oblasti. Prvo imenovani trije pa so imeli plačilni dan pretekli teden pred sodnikom. In kaj je bilo?

Kakor vedno. Prosili so za odstop nadaljnega postopanja proti njim, kar je gospod N—k veledušno tudi storil s pogojem, da skupno plačajo vse tri odvetnike za obe obravnavi, katere so imeli in da darujejo 10 gld. za slovensko dijaško kuhinjo. Gospod urednikovič! Drage volje so to storili — samo premalo je zahteval žaljeni gospod; pustil naj bi jih raje pihati kašo po par dni, da se jim ohladi nemška kri. Zapomnijo pa naj si vsi tisti in tudi drugi izzivalci, da bomo vsi zeló oprezni v bodoče in osobito še ti in drugi že napadeni gospodje, da v bodoče ne bo več tako z lehkoma šlo s par petaki, ampak vsak izzivač bo moral iti v zaslužno »kajho«, a v slovenskih listih bo vsak pribit, da bo ljudstvo tudi vedelo se varovati takih prodajalnic, kjer strežejo zagrizenci, in pa da bodo uradni predstojniki zvedeli ter jih podučili, kako se je vésti med mirnimi ljudmi. Sicer pa bi priporočal premnogim nemčurjem kupiti in marljivo čitati knjigo, ki je nemška, in sicer: »Der Umgang mit den Menschen.«

(Sprejemanje v c. in kr. infanterijsko kadetno šolo v Strassu na Štajarskem.) Začetkom šolskega leta 1899/1900 (16. septembra) vzprejme se v I. tečaj infanterijske kadetne šole 30 do 50 gimnazijcev in realcev kot gojence. Sprejemni pogoji se dobivajo v knjigotržnici L. W. Seidel & sin (na Dunaju, Graben) izvod po 30 kr. tudi zapovedništvo imenovanega vojaškega vzgojevalnega in izobraževalnega zavoda je pripravljeno dajati ustno in pismeno potrebna pojasnila.

(Hranilnica in posojilnica v Šmarju) pri Jelšah je imela v prvem polletju denarnega prometa 99.926 gld. 28 kr. Posojil je bilo danih 20.269 gld., a vrnjenih 9331 gld.; hranilnih vlog je bilo vložnih 29.274 gld. 65 kr., a vzdignjenih 21.242 gld. 67 kr. Opravnih deležev se je vplačalo 427 gld.; pristopilo je 52 novih združnikov. Posojila se dajajo proti 6% obrestovanju in sicer samo združnikom; hranilne vloge se obrestujejo po 5%.

(„Naša straža.“) Duhovščina zbrana v starotrškem župnišču je poslala po č. g. J. Rotnerju za »Našo stražo« 23 kron; za ravno isto so darovali po č. g. Ant. Kocbeku p. n. gg. Jos. Jurčič, Ivan Pajtler in A. Kocbek po 2 kroni, J. M., A. Majhen, Jos. Čuček, Janez Čuček, Fr. Dobaja po 1 krono; skupaj 11 K.

(Za šolo na Muti) je nabral č. g. Jos. 20 K, katere so darovali p. n. č. gg. Janez Vreže in A. Podvinski po 4 K, dr. Medved in Gregor Hrastl po 3 K, Sigl in Neimenovan po 2 K, Štefan in A. Jukret po 1 K.

(Današnjemu listu) je dodano 2 strani priloge radi obilih dopisov.

krasen kip, ki predstavlja pretresljiv prizor: Jezus sreča svojo ljubljeno mater.

Peto postajo zaznamlja štirivoglat rdečkast kamen v zidu vogelne hiše; tukaj so Šimona cirenejskega, s polja se vračajočega prisilili, da je pomagal Jezusu križ nositi. Ustno izročilo trdi, da je blizu tukaj stala hiša bogatinova, ki se je oblačil v škrlat in tančico in se vsaki dan imenitno gostil; ubogi Lazar pa je ležal pred vrati bogatinovimi in je bil poln ran. Želel se je nasititi z drobtinami, katere so padale z bogatinove mize, a nihče mu jih ni dal; le psi so hodili lizat njegovih ran. A po smrti je prišel Lazar v naročje Abrahamovo t. j. v nebesa, bogatin pa je bil pokopan v pekel.

Od te postaje naprej pelja križev pot v breg proti zapadu skoz ozko, temno in umazano ulico, po kateri smo pa najbolj pogosto hodili, ker vodi na Kalvarijo. Tam kjer je stala hiša usmiljene Veronike, ki je Kristusu ponudila potni prtč, imajo dandanes svojo kapelo zjedinjeni Grki in od zunaj zaznamlja kraj šeste postaje povprečno vzdignjen kos stebra. Prt sv. Veronike, ki kaže podobo Jezusovega obličja, je zdaj shranjen v Rimu, v papeževi cerkvi sv. Petra.

Pod precej dolgim obokom prišli smo do 7. postaje: »Jezus pade drugokrat pod križem«; tukaj so nekaj bila sodnijska vrata,

na katera je bila pribita smrtna obsodba, ki se je tu navadno drugokrat prebrala. Na tem sv. kraju imajo oo. frančiškani lepo kapelico, ki je bila tudi ob našem obisku razsvetljena kakor vse druge sv. postaje. — Kakih 60 stopinj višje je 8. postaja: Jezus tolaži jokajoče Jeruzalemske žene; zaznamlja jo celo neznan križ na zidu grškega samostana. — Da smo prišli k 9. postaji, morali smo iti nazaj k sodnijskim vratom in potem skoz ozko ulico naprej do koptiškega samostana, kjer je vzdignjen steber na mestu, na katerem je Jezus tretjekrat padel pod križem. Vseh zadnjih 5 postaj je pa v cerkvi Božjega groba; 10. Jezusa slečejo in mu žolča piti dajo, je pri oltarju razdeljena Kristusovih oblačil; 11. p. Jezus je na križ pribit, je na Golgati pri katoliškem oltarju; 12. p. Jezus umrje na križu, pa nekaj na levo pri grškem oltarju; 13. p. Jezus je s križa snet in Mariji v naročje položen, je pri kamenu maziljenja; 14. p. pa: Jezus je v grob položen, v kapeli Božjega groba.

Vsaki dan imajo oo. frančiškani v cerkvi Božjega groba slovesno procesijo od svetišča do svetišča in to je velikega pomena, ker se s to pobožnostjo v enomer oživlja spomin na sv. kraje in se utrjuje tudi pred drugoverci. Posamezne postaje pa so te-le: 1. pri stebru bičanja, 2. v Kristusovi ječi, 3. na

kraju najdenja sv. križa, 5. v kapeli svete Helene, 6. pri stebru zasramovanja, 7. kjer so Jezusa pribili na križ, 8. kjer je njegov križ stal, 9. pri kamenu maziljenja, 10. pri Božjem grobu, 11. kjer se je Jezus prikazal Mariji Magdaleni in 12. v kapeli Matere Božje. Seveda smo se tudi romarji skupno udeležili te lepe procesije s svečami v rokah, oo. frančiškani pa so v latinskem jeziku opravljali primerne molitve in popevali ali himne ali cerkvene pesni. Zdelo se mi je, da je tudi ta procesija močen in dober utis napravila na razkolnike in Turke, ko so videli, da je pobožnost avstrijskih romarjev resnična in goreča, akoravno se je vse vršilo brez hrupa in za sv. kraje dostojno.

Stara navada je, da prebedi in premoli vsak jeruzalemski romar eno noč na Kalvariji v cerkvi Božjega groba; meni se je ta srečna prilika ponudila v noči od 29. do 30. aprila. Vstopil sem v cerkev zvečer ob pol 7 uri, ker pol ure pozneje že zaprejo Turki velika in edina vrata in do 5. ure ni nikomur več mogoče vti ali noter priti. To je pač skrivnostna in važna noč za romarja; nihče, ki jo je prebedel na Kalvariji, je ne zgubi iz spomina. Cerkev je tudi po noči nekoliko razsvetljena, ker lampe pri glavnih svetiščih ne smejo nikdar ugasniti in razkolniki opravljajo še pozno zvečer z velikim krikom svoje

Zakaj in kako se nam je združiti?

Kmet je temelj in jedro državi; on vse redi; on daje cesarju vojakov, največ in najboljših vojakov — drugi stanovi jih dajo sorazmerno malo. Kmet prekvašuje tudi mesta: »Mesta so žrelo človeškega rodu«, trdi z vsaj pravico Rusó; izkvarilo, zničilo se bi, izslabelo bi mestno prebivalstvo, če bi neprinehoma ne pridohajal mlad in krepak rod s kmetov in mu ne vlivlval zmirom novih močij. Kmetiški ljud je čil in zdrav in miroljuben, starodržen, ne novotársk — in zato steber vsakršnemu redu. Nikdo ni toliko navezan na svojo zemljo in svoje domovje, nikdo ni toliko vdan sv. veri. Brez poljedelstva bi morali do malega vse potrebščine dobivati s tujega, bili bi torej zavisni; kaj bi bilo, če bi nam ob kakej vojski zaprli meje?! Slabo za državo, če bi ta stan izginol; ko je pri Rimljanih zamrlo kmetištvo, podobno kakor zamira sedaj pri nas, zahiral je vsa država in dohiral precej v kratkem.

In vender, kdo se kaj meni za poljedelce? Ali se je sploh že kaj znatnega zgodilo ali vsaj ukrenólo zanje v vseh zadnjih treh ali štirih desetletjih, kar imamo ustavo? Vsem se kolikor toliko vzvišujejo dohodki, vzboljšuje življenje, ubogega oratarja se pa spomnijo samo milosrčni davkovci. In kak krivičen volilni red imamo še vedno, ob časih »jednakosti«! Mestnikov ima samo 30.000 jednega poslanca, a kmetov zastopa celih 145.000 jeden sam poslanec; če se torej potegujejo za poljedelca jeden cel zastopnik, poteguje se jih za meščana pet! Ali je to kam podobno? Potem pa bodi kmetišteber državi!

Toda vkljub tej nepravilnosti, vkljub tej zastarelej volivosti bi se dalo doseči razno-kaj, če bi vsaj ti njih zagovorniki resnobno hoteli. Ker je velika večina v Avstriji še zmirom poljedelska, imeli bi njih izbranci še vender mogočno besedo, zlasti ker bi se jim pridruževali tudi drugi razumno misleči poslanci, v mnogih ozirih posebno veleposestniki, s katerimi skupaj bi imeli že večino. Toda Wolfu in podobnim »možem« se kaj takega niti sanja ne. In naši domači?

Ne zameri se mi, da odkrito in očito jedno izpregovorim. Močno treba jo je kedaj izreči, zdi se mi, da prav treba je sedaj. Naši poslanci imajo premalo velikih, daljesežnih zamisli. Gotovo je potrebno, da se po slovenskih krajih priskrbe slovenski pečati, slovenski napisi na poštah, sodiščih itd.; še bolj potrebno, da se nam pripravijo srednja učilišča, da se nam dajo uradniki, ki nas bodo umeli in z nami sočutili, da bomo mogli imeti vanje zaupanje. A prvo potrebno, krvavo potrebno je, da gospodarsko ne prodamo, temveč da se vzboljšamo. Ves narodni boj je prav za prav do malega samo gospodarski boj. Kaj pomaga, če je kdo še toliko navdušen rodoljub, če je pa na vse strani zadolžen? Glasovati mora, kakor mu drugi zapovedujejo. Jasno in glasno izjavljam, da se mi zdi mnogo važnejši za Slovenstvo kmet-nemčur, ki je pa trden. Prav za prav je itak Slovenec, če prav trdi, da ni, iz svoje slovenske kože vender ne more skočiti; nemški govoriti pa tudi malokaj ali nič ne zna. Če se njemu ne bo prej ali slej poravnala pamet v glavi, bo se gotovo njegovim otrokom — in nastane nam dober jez proti sovražnemu navalu. Ne toliko nepoznanje ali zaslepljenost, gospodarska zavisnost nas mori. Če ta preneha, dali se bodo ljudje že preučiti brez posebne težave. Skrbeti je tedaj najprej in najbolj, da gospodarsko ozdravimo. Če se utrdimo v tem oziru, zahtevali bomo lahko mogočnejše in hitreje dosegli. Ali je pa že kateri naših štajarskih zastopnikov v tej stvari kaj prida storil ali vsaj — govoril? N. pr. kako bi se zadolženci razdóžili, kako bi se odpravilo tekmarstvo s tujim žitom in razlikarstvo (diferenčne igre na borsih), kako treba je, da se združimo, in na kak način

se to napravi...? Koliko se jih sploh ne prikaže z lepa svojim volilcem; treba je to javno povedati, ker mej ljudstvom po raznih krajih šumi. In poslancu je govoriti mnogo laže in hvaležneje nego komu drugemu; njegova beseda je pomenlivejša in učimlivejša; on ima prostejšo roko in svobodnejši jezik. Misli, delotvorne misli se morajo zanesti mej ljud, razložiti in obrazložiti se mu, da se jih z vneto oprime; to poživi vse naše delovanje in prizadevanje. Toda pravo delovanje prepuščajo drugim, menj pripravnim močem, sebi pa pridružujejo — glasovanje v zbornicah!

Videli smo, kako poljedelstvo propada, kako se kmetu za kmetom ostrašljivo naglo prodražba posestvo. Pokupijo jih posebno radi bogatejši plemenitaši in denarni mogočnjaki — kapitalisti; zakaj zemeljno imetje je najgotovješe. Ne bodem te mučil s številkami — ogromno sveta so že nakupili na ta način; izginole so cele vasi, na stotine in stotine kmētišč. Godi se, kakor se je svoj čas na Angleškem. Ti bogataši obdelujejo kolikor mogoče vse s stroji. Rok ne potrebujejo mnogo, in še te samo nekoliko časa, potem jih pa odpošljejo — stradati. Še raje pa zasade velike gozde, v njih zaredé divjad, in kjer se je prej slišalo veselo petje koscev in ženjic ali mukanje pasóče se živine, letajo srne in jeleni, da jih v šalo in zabavo lovi kak lahkoživec. Tudi v naše slovenske pokrajine so se že močno zajeli taki bogataši. Pred kratkim je n. pr. pisal »Süden«: Sodnji okraj Železna Kaplja na Koroškem obsega pet žup (Jär), in sicer Jezersko, Koprivno, Obirsko, Rebrca in Kapljo. Svet je gorat, donaša malo; baviti se je torej kmetu posebno z govedarstvom in gozdom. Ker se pa davki toliko hitro množé, ne more vzdržati svojega posestva; prodá ga velikemu posestniku. Ta sili svoje nove sosede, druge, še samostojne kmete, da morajo ograditi svoje zemljišče. Nastane prepír, tožba. Kmet navadno zgubíva; nazadnje se naveliča: prodá svoj svet. Mogočnjak ga pogozdí. Črez nekaj desetletij je tam sama hosta in divjad in nikdo ne bi spoznal, da so bila kedaj na tistem kraju kmētišča. Največ selišč pokupi grof V. Thurn-Valssassina: samo v župniji Zelezni Kaplji si je prisvóvil 31 posestev z 1843 hektari. Drugi podobni kupci so nakupili v isti fari 23 lastnin z 1968 hektari. Na sličen način gre drugod. »Če pojde to tako dalje, premine do cela v malo desetletjih vse kmetištvo na Koroškem«. In »Slovenski list« piše s Koroškega: »Tudi skriti gorjanski kmet ne more mirno živeti na svojem posestvu, tudi na njega preži nenasitni, samopašni tujec. Obširni gozdovi, ki se razprostirajo na južnem bregu Drave gori do temena visokih Karavank so po največ že last bogatih nemških baronov, grofov in knezov. Tu so njih obširna lovišča, kjer grajščaki goje kmetom v škodo različno divjad in preže na posamezne, v njih lovskem okraji bivajoče kmete. Mnogokateri kmet se je že zapletel v zvijačno nastavljen mu zanke... V Rožnej dolini že gospodarijo baron Helldorf, knez Lichtenstein in drugi mogočni lovárji«.

Tako se godi drugod, tako pri nas, v ogromno škodo naše narodnosti in sv. veri, a v veliko kvaro tudi redu in miru v državi. Že v samo srce Slovenije se je zalegla ta kal razpada in propada: Na prekrasnem Gorenjskem si je kupil berolinski Jud velebogataš baron Born nekaj planin. In sedaj dela kakor drugi take vrste ljudje po vseh avstrijskih in nemških deželah: prireja si velikansko lovišče, zabranjuje okoljnim kmetom pašo po pašnikih in gozdih, koder so imeli pravico že od nekedaj, zavira in zapira jim pota in steze na njih lastne planine, s kratka: nagaja in sitnari jim na vse načine, da bi jih z raznimi zvijačami in zavijačami in z neprestanimi tožbami prisilil, da bi mu prodali svojo rodno zemljo. Taki so vzroki, zakaj da peša planinarstvo in prej toliko cvetoča živinoreja. Prejšnje

čase, zatrijeval je poslanec župnik Ažman, ki je sam v tem prizadet, »imel je navadni kajzar ob gorenjskih planinah po 8 do 10 goved, kmet po 15 do 19 krav, 3 do štiri konje; sedaj ima kmet le samo še 4 do 10 repov, kajzar komaj dve kravi«. In govedarstvo je bil najboljši, rekel bi, jedini pravi dohodek. A na škodi je tudi polje: ker ni več dovolj gnoja, ne rodi več toliko. Kam pridemo, vprašujem spet, če se vse to ne preuravná? Ali ne tjà, kjer so na Angleškem žé, da bo namreč pravo kmetištvo preminulo, da bode vse zemljišče v rokah nekaterih plemenitašev? Pomni dobro, da je pri nas kapitalizem, ki je to že dokončal na Angleškem, pri nas vladati še le dobro začel! Če se nam pa zajé nekaj velebogatinov v našo zemljo ter nam jo s prej omenjenimi sredstvi pokupi, potem pa zbogom slovenska domovina, zbogom slovenski narod! Vsi vladni ukazi, vse ministerske naredbe, vsi naši naporí — še celo slovenski pečati in slovenski napisi na javnih poslopih nam ne bodo nič več pomagali. Zatorej spet kličem: Na delo, da se gospodarsko združimo in utrdimo!

J. M. Kržišnik.

Sv. Lenart v Slov. gor. — Ono nedeljo je bilo, ko smo polagali temelj političnemu gibanju v šentlenartskem okraju. Veliko število odličnih slovenskih kmetov se je zbralo v našem trgu, ki so vrlo sodelovali pri ustanovitvi »katoliškega političnega društva«. Skrajno neugodno — deževno — je bilo vreme, a naš kmet se tega ne vstraši; vajen je vsega neugodnega. Kar najprisrčnejše pozdravi gosp. predsednik osnovalnega odbora došle zborovalce, kliče jim odkritosrčni »dobro došli« ter predstavi poslanca g. Fr. Robiča. Nató dá besedo benediškemu gsp. kapelanu, kateri razpravlja na dolgo in široko namen in pomen političnih društev v obče, ter »kat. političnega društva za okraj Sv. Lenart« posebej. Zlasti omenja raznih volitev, kakor v občinski in okrajni zastop, v krajni in okrajni šolski svet, v deželni in državni zbor ter točno iz italijanske, francoske in avstrijske zgodovine dokaže, kako šibo si spleta ljudstvo, ki voli slabe poslance v razne zastope. In da pridejo v omenjene zastope dobri zastopniki, ima skrbeti politično društvo. Toda to ni edini namen društva, ono mora tudi zraven političnega izobraževanja razširjati gospodarstvo, vzbujati narodno zavest, braniti narodne in državljanske pravice; torej zlasti pospeševati duševne in materijelne koristi slov. naroda v državnih, občinskih, cerkvenih šolskih, gospodarskih in družbinskih zadevah.

Čudili smo se govorniku, ki razpolaga s tako močnim in vstrajnim glasom, dási kot duhovnik mora ravno ta dan že od ranega jutra vedno govoriti. Poslušalci so bili trdno prepričani, da je kat. politično društvo neobhodno potrebno za naš okraj, kar so tudi pokazali dejanski s tem, da so se skoro vsi dali vpisati ter plačali društenino. Predsednikom smo si izvolili enoglasno preč. g. dekana J. Jurčiča, ki naj bo kakor je vodnik celega okraja v dušnem ali cerkvenem oziru, tudi naš vodnik v političnih zadevah. Drugi odborniki so naslednji: podpredsednik: Fr. Muršič, kaplan pri Sv. Benediktu; tajnik: E. Trstenjak, kaplan pri Sv. Ani; blagajnik: K. Gorjup, okrajni in posojilni tajnik; knjižničar: Fr. Rop, župan v Lormanju; drugi odborniki so: č. g. J. Pajtler, župnik pri Sv. Rupertu, Fr. Wella, veleposestnik in načelnik okrajnega zastopa, Fr. Zupe, veleposestnik pri Sv. Benediktu, J. Roškar, veleposestnik pri Sv. Juriju, M. Šuman, veleposestnik pri Sv. Lenartu, Anton Vogrin, veleposestnik pri Sv. Trojici, Mat. Rola, veleposestnik pri Sv. Trojici in J. Drozg, veleposestnik v Šetarjevem. Kdo s ponosom ne bere teh imen? Same odličnjake so postavili društvu na čelo!

Gosp. poslanec Robič radostno pozdravlja novo društvo, da brani slovensko zemljo, slovensko mejo. Zatem natančneje govori o sedanjem političnem položaju. Omenja nagodbe z Ogersko in pripomni, da naša vlada

pri tej pogodbi ni popolnoma odnehala, kakor krivo pišejo nekateri listi. Ko bi pa zboroval državni zbor, bi se nagodba rešila ugodneje, a nemški poslanci so preprečili vsako zborovanje; zato se je nagodba rešila po § 14. Nadalje omenja predrznih zahtev štajarskih Nemcev, vsled katerih, če bi se uresničile, bi morali slovenski Štajarci polagoma popolnoma izginiti; govori tudi o velikih krivicah, ki se nam godé od strani deželnega zbora, ki nas Slovence noče poznati. Ko omenja vrli poslanec, da se mu je posrečilo davek na vinogradih znižati na 40%, donela mu je nasproti občna pohvala. Govoreč še v drugih krivicah, ki jih moramo trpeti od deželnega zbora, odbora, sploh od deželne vlade v Gradcu, vsklikne poslanec: torej proč od Gradca! To bi ti moral slišati, kako je zagromelo po dvorani: »da, proč od Gradca!« Poslanec je žel občno pohvalo, zborovalci so mu izrekli vsestransko zaupanje. Sklenili ste se enoglasno resoluciji: proč od Gradca in o regulaciji Pesnice. Kako skrbna je za nas nemška vlada, kaže že to, da že od l. 1803. namerava regulirati Pesnico. Došlo nam je tudi več pozdravov, med temi so n. pr. iz Radenc, kjer je bilo zborovanje o kmečki zadruzi; jako milo nas je pozdravil v posebnem pismu neki kmečki mladenič iz Kozjega, ki je ud tamošnjega polit. društva, med tem ko se nas društvo ni spomnilo. Nad vse navdušen in prisrčen pa je bil pozdrav, katerega nam je poslal g. F. Gomilšak, tajnik kat. jareninskega političnega društva in ki sklepa z besedami:

Zivi torej novo društvo,
naša zveza naj živi!
Naj Slovence vse obmejne
k delu novemu vzbudi!

Da, vzbudili smo se k novemu delu in trdno sklenili postati delavni udje novega društva. Predno smo se razšli, spomnil nas je predsednik duhovskega in deželskega našega Očeta — papeža in cesarja, katerima so zadoneli mogočni »živio«-klici.

Iz Marnberga. (Kako se tukaj omejujejo naše pravice!) Za nedeljo 2. julija skliče g. Brus političen ljudski shod, h kateremu sta prišla iz Gradca dva nemška govornika in eden slovenski iz Celja. Ljudstva je tudi prišlo lepo število. Ob treh se bi imelo zborovanje pričeti, pa komaj pol drugo uro poprej dobi sklicatelj po občinskem slugu prepoved od g. Zoffa.

Vzrok, zakaj se je shod prepovedal, je bil ta, da je bojda c. kr. okrajno glavarstvo dobilo naznanilo shoda še le dne 30. junija ob 10. uri. Vloga na glavarstvo je namreč šla iz Marnberga že dne 28. junija in sicer v rekomandovanem (priporočenem) pismu. Navadna pisma še ne potrebujejo iz Marnberga v Slovegradec enega dneva, ker je zelo ugodna in nagla poštna zveza. Iz tega je tedaj razvidno, da pri gospodu Zoffu ali pri pošti ni vse v redu, kadar prihajajo naznanila za shode.

Pa to bi še naj bilo. Stvar se je še pozneje bolj razjasnila. Ko namreč sklicatelj še le ob pol dveh dobi prepoved za javen političen shod, povabi svoje znance in prijatelje, da bi se v smislu § 2. druž. zbor. zakona v zaupnem shodu nekoliko pogovarjali, in izroči povabljenim na ime glasoče vabilne listke. Pa čujte in strmite! Orožniki pokličejo ob treh sklicatelja in rečejo, ako povabljeni ne zapustijo zasebnega stanovanja gosp. Klobučarja v prvem nadstropju, bodo sklicatelja zaprli in krčmo, ki je spodaj, tudi dali zapreti. Sklicatelj naznani to povabljenim zbranim gostom. Takoj gre večja deputacija k orožniškemu vodju, med njimi dr. Schöppel, državni poslanec Kurz in dr. Karlovšek in večkrat povdarjajo, da imajo pravico se v zaupnem shodu pogovoriti. Orožniki pa pravijo, da imajo od zgoraj povelje, ako povabljeni dvorane ne zapustijo, da jih z orožjem prisilijo.

Povabljeni se udajo, in gredo v gostilniške prostore g. Klobučarja.

Na to se je napravil zapisnik o teh dogodkih in državni poslanec g. Kurz in dr. Schöppel pojmeta naravnost k ces. namestniku, da mu stvar pojasnita in razložita zatiranje tukajšnega prebivalstva.

V krčmi napije g. dr. Karlovšek s čašo piva v roki marnberskim Slovincem in izraža večkratni živio našemu priljubljenemu cesarju. Pa takoj stopi pred gosp. doktorja orožnik in pravi, da ne sme nič govoriti. Dr. Karlovšek se predstavi, zahteva tudi ime od orožnika in mu naznani, da ga bo tožil radi razžaljenja časti. Zakaj bi se v Marnbergu ne smela zdravička napiti niti preljubljenemu našemu vladarju?

Kadar se pa »Wacht am Rhein« po trgu prepeva, takrat pa se nihče ne gane. Le pravega domoljuba bi Slovenec ne smel kazati! Le počasi, bomo že našli pravico! Zatirati se nikakor ne damo!

Iz Brezic. (Volitve v okrajni zastop.) Za stalno sem pričakoval, da Vam pošlje Vaš najnovejši dopisnik, baron Moškon, natančneje poročilo o naših volitvah v okrajni zastop; a zastoj sem preobračal list, ni ga bilo. Primoran sem toraj jaz prijeti za svoje skrhano pero. — Za našo zmago je bilo odločilno veleposestvo. Glasovalo je 10 nasprotnikov in 11 naših, kajti mesto in kmečke občine volijo enako število zastopnikov (12). Treba je bilo mnogo truda, mnogo požrtvovalnosti. Ne bom našteval imena tistih, ki so si stekli največ zaslug; to pa moram reči; vsi se oziramo s hvaležnostjo vanje, kot prvoboritelje našega okraja za slovensko stvar. To so možje, katerim so geslo Slomškove besede: za narod malo govoriti a mnogo storiti. Slava jim!

Tudi nasprotniki niso mirovali. Posebno gibčen je bil baron Moškon. Ko je videl, da je ves trud zaman, ponudil je Slovincem kompromis (pogodbo), opirajoč se na jako tehten razlog. Utegnila bi se, rekel je, kteremu Slovincu v zadnjem trenutku vlti kri iz nosa, in ne mogel bi k volitvi. Res nevarno, a zopet čudno; se li nasprotnikom to ne bi bilo moglo pripetiti. Gospod baron mora res misliti, da oni, ali nimajo več krvi, ali ne nosov, ali pa, da imajo v glavah kako snov, ki zabranjuje, da kri po njih ne more krožiti. Ko je bila volitev dovršena, se je baron Moškon vračal ves potrj na svoj dom, po poti pa jemal slovo, ne od fantov in dekličev, kakor pravi narodna pesem, temveč od cestinarjev. Kdo je pri tem več solz prelil, to še ni dokazano. Baron Moškon je, da še to omenim, jako muzikaličen; zna namreč neznansko lepo žvižgati. Po zadnjih volitvah pravijo, da »fjučka« celo druge »viže«. Ako bi to ne bilo res, pa naj pošlje v prihodnjo številko popravek.

Kje je državni pravdnik? Marburgerca št. 53, imenuje na drugi strani katoliško cerkev »en gros-Weltverdummungsgeschäft.« Kadar mi potipljemo malce prijatelja Pistorja, naenkrat položi državni pravdnik svojo roko na naš tilnik, a kadar nemški list psuje katoliško cerkev, kje pa ostane takrat državni pravdnik?

(Nov most) čez Voglajno na okrajni cesti iz Celja v Teharje je postavil celjski okrajni zastop za 8500 gld. ter ga v torek izročil prometu. Most je železen s tlakom od betona.

(V Mozirju) prične s 1. avgustom poslovati ekspozitura celjskega okrajnega glavarstva. Prostori za urad in za komisarja so najeti v posojilnici.

Gospodarske stvari.

Grozni sukač ali kiseljak.

(Dalje.)

Za poškopljenje enega orala vinograda potrebuje se 2 do 3 dni. Mora se pa poudarjati, da se mora rabiti le mrčesni prašek prve vrste, ako hočemo doseči primerni uspeh.

En kilogram praška stane pri »črnem psu« na Dunaju, I. Hoher Markt, 3 gld. 40 kr. Pri kupovanju na veliko in neposredno od dalnacijskih tvrdk stane kilogr. okoli 1 gl. 70 kr., — zanesljive tvrdke so: E. Godnik v Zadru, Inchiostri Vincenzo e Figli, ter Bilic, oba v Šibeniku, in Fratelli Bonacci v Milna-Brazza.

Dufourjevo sredstvo pripravlja koncentrirano tudi tvrdka Vaniczek in Löcker, Dunaj, III/1 Linke Bahnhofgasse 5.

To sredstvo ima izvrsten učinek in se sme zatoraj posebno priporočati! — En liter »črnega strupa« stane 40 novč. in se računi na 10 litrov vode. En hektoliter (100 litrov) stane 35 gld. Tudi »društvo v bran avstrijskega vinarstva« na Dunaju, I., Herrengasse 13, posreduje nakup tega črvenega strupa.

Priporočuje se, da si naroče društva večje množine tega sredstva ter ga razdele svojim udom za lastno ceno. Isto postopanje priporoča se za nakup mila in mrčesnega praška iz večjih tovarn. En kilogr. mazljivega mila stane pri prodaji na malo 22 do 24 kr. (Tvrdka Ueblein und Söhne, Dunaj II., Dresdenstrasse); [pri prodaji na veliko, ceneje].

Z imenovano tekočino poškopri se grozdiče; v to rabijo se navadne peronosporne škropilnice, katerim se navadni prašilec odvzame, ter nadomesti z drugim pripravnim brizgalom (tako, da škropilnica nareja le en sam curek). — Tisk škropilnice mora biti močen, da predere (razdere in raztrga) sukačeve zapredke, ter da tekočina pride gosenicam do živega in jih pokonča.

Posebno močen tisk ima peronosporna škropilnica, katero je ustrojil v novejšem času Jožef Wyhan, Dunaj, II. Taborstrasse 76, in katera se zategadelj zelo priporoča; cena 12 gld. z bakreno brento.

Navadne Avstrija- in Vermorelove škropilnice so za ta namen manje sposobne in je bil vspeh z njimi manjši.

Zelo prikladen je v novejšem času v rabo došli aparat »gosenična škropilka,« ki se da lahko namestiti na vsaki peronosporni škropilnici. Ta priprava je podobna navadnemu pršilcu, ter omogoči, da se vbrizgajo v vsako zapredo brez gubitka materijala le male množine tekočine. Aparat s cevko vred stane 1 gl. 60 kr., ter se dobi pri F. Nechville, Dunaj, Ziegelofengasse V/1.

Ob enem s škropljenjem mora se grozdiče preiskovati glede gosencic, ker vendar vselej ostane nekaj črvčkov, katerih tekočina ni dosegla. Pri nekotiki vaji spozna se takoj, kje se v cvetu zadržava škodljivec, ker je na dotičnem mestu zapredenih več cvetov in so ti dobili navadno že črno-zeleno barvo. Pri močnem nastopanju mrčesa priporoča se dvakrat škropiti, ker je razvijanje gosencic nejeednako.

Nekatere sorte napada škodljivec huje kakor druge; zavetne lege trpe po njem več, nego odprte, vetrovne. Računi se, da se s tekočino usmrti 70 do 80 odstotkov črvov (gosenic).

Tako imenovana Nesslerjeva raztopnina (60 gramov mazljivega mila, 50 gramov pátoka, 60 gramov tobačnega izvlečka in 200 gramov spirita na liter) je draga in težavna glede priprave in rabe. Učinek s tem sredstvom ni bil boljši, kakor s Dufourjevim.

Uspeh s tako imenovano Martinijevo raztopino (1 kgr. ugašenega apna, 1 kgr. rubina [t. j. 1/2 lesnega katrana, 1/2 natronovega luga], 1 kg. modre galice na 100 litrov vode) ni bil dovoljen.

J. Dufour v Lozani priporoča v novejšem času 3 kg. mazljivega mila in 2 litra terpentinovca na 100 litrov vode. Dosedanje skušnje s tem sredstvom so prav dobre. Vendar naj se rabi z opreznostjo in samo za poskušnjo. Najprej se raztopi milo, potem se pri močnem mešanju prida terpentinovec. Poedine snovi smejo se pridati le natančno v navedenih množinah. Tekočina mora se vedno potresati, da ostanejo snovi dobro in enakomerno zmešane. (Konec prih.)

(V Radislavcih) pri Malinedelji se je vršila dne 18. junija t. l. volitev župana. Izvoljen je bil sedaj že v četrtočkrat gospod Anton Božič.

(Skoro bi se utopil) včeraj oddelek mariborskega veslarskega kluba »Drauhort«, v čolnu so sedeli dr. Čebul, Alwies, Stark, Schönherr, Berger-Henderson itd. Zadeli so s čolnom ob most ter vsi popadali v vodo. Nekateri so se rešili sami, nekatere v bližini kopajoči se vojaki.

(Misteriozna dogodba.) Nek liberalni list je prinesel iz Studenic novico o misteriozni dogodbi v tamošnjemu samostanu. Poročevalec pa ni zanesljiv, ker ne ve niti, da v tem samostanu ni »Elizabetink«, niti da je bil prej ondi spovednik Poljak, ne pa Nemeč. Po tem pa lahko sodi vsakdo, koliko je na poročilu v ostalem še resnice.

(Zakonsko zvezo) sta sklenila dne 2. julija pri Sv. Jedrti nad Laškim trgom 80 let stari Jakob Sive in 64letna Terezija Dobovšek.

(Štajarsko-kranjska meja) za izvoz prašičev je zaprta, ker je bila nekda v celjskem okraju kuga. Svinjerejci na Štajarskem imajo vsled tega mnogo škode, ker je sedaj ravno ugoden čas za izvoz. Bolj nerodno se že ne more postopati, kakor postopajo naše oblasti pri kužnih boleznih. Če je le v enem dvorišču kuga, zapre se celi okraj, in če je tudi kuga ponehala, se mora dolgo čakati, predno se prepoved izvoza prekličje.

(Toča je padala) pretečeni ponedeljek po Poberžu pri Mariboru ter naredila veliko škodo. Ali je tudi drugod bilo tako hudourje, se nam ne poroča.

(Z modrico ovenčan orožnik v službeni zadevi pri županu.) Dne 3. julija t. l. je stopil orožnik z modrico za ušesom v gostilno pri Zepuhu v Činžati, kjer ga je navzoči gost znani Tiljen kot svojega Genosse spoštljivo in prijazno v pristni svoji nemščini pozdravil. Orožnik je imel pri tej priliki poizvedovati tukajšnje navade o razglasovanju oziroma vabljenju k volitvam občinskega od-

molitve. Sicer pa vlada, vsaj okoli polnoči, na Kalvariji sveti mir ter neka čarobna tihota in zato se romar lahko celo uda svojim znotrajnim čutom in pobožnemu premišljevanju. Posebno pred Božjim grobom in na Golgoti klečijo in molijo celo noč ne samo katoliški ampak že v večem številu razkolniški romarji in ganljivo je bilo gledati Ruse, Armenice in druge, kako so se na prsa trkali in glasno molili in stokalji, ker so presrečni, da so na tistih tleh, ktera je namakala Zveličarjeva kri in da se smejo tu obtoževati svojih grehov, ker oo. frančiškani vstajajo kmalu po polnoči, zato sem mogel že ob 3 zjutraj na Golgoti maševati in tudi nekatere romarje obhajati; ko so pa dobro uro pozneje zarožljali ključji v cerkvenih vratih, poslovlili smo se od Kalvarije in v srcu Boga hvalili za milost, da smo smeli Zveličarja obiskati in moliti na istem kraju, na katerem je največ trpel, na križu umrl in kjer je tudi njegovo sv. telo v grobu počivalo.

Smešničar.

Neki ubožen kmet je nesel na oslu nekaj pšenice v mesto. Ravno je bil nekoliko zadej ostal, pa začne osel na ves glas rigati. Dva gospoda, ki sta šla po cesti proti kmetu, rečeta zaničljivo: »Ali ne slišiš, da te osel kliče?«

»O ne«, odgovori kmet, »to ni res, le od veselja se smeje, ker je dva brata srečal.«

Voznik zgubi po nevedoma sodček žganja z voza. Ko zapazi, da sodčeka ni, vrne se nazaj, da bi ga poiskal. Prvega človeka, ki ga sreča na cesti, povpraša, ali ni našel njegovega sodčka z žganjem. »Neumnež«, odgovori mu ta, »ko bi jaz sodček z žganjem našel, bi ti na eni strani ceste videl prazen sodček, a na drugi strani pa mene v jarku ležati.«

bora v Činžatu, z ozirom na predloženi ugovor nasprotne stranke zoper dne 23. majnika t. l. izvršeno volitev novega narodnega občinskega odbora v Činžati. Orožnik je pri tej priliki tudi znanega Tiljena popraševal o tej zadevi, koji mu je kot ud ugovorne stranke seveda za ugovor ugodno razjasneval, četudi ne dejstvom primerno. No, se bo že še videlo, kakšna bo rešitev! Na svidenje!

(Na Hajdini) priredi se v nedeljo 9. t. m. po večernicah pri cerkvi Ciril-Methodova slavnost z zanimivim vspeodom.

(Zgubila se je) dvanajstletna mutasta deklica Marija Tevž p. d. Šimonova na božji pot od Sv. Valentina na Kranjskem v Šmartno pri Gornjemgradu.

(Potres bode!) V Ptujju bode dne 13. avgusta potres. Hiše se bodo tresle vsled silnega »hailanja«, katero bode ondi prouzročila velika »nemška« slavnost.

(Sneg.) Po tirolskih, koroških in zgornještajarskih gorah je pala dne 2. julija med hudo nevihto obilo snega.

(V Rihtarovce) pri Radgoni bodo letošnje počitnice romale cele trume slovenskih in nemških jezikoslovcev, kajti zasledili so tamkaj čuden, jako čuden napis, kojega še ne znajo razvozljati. Čita se: »Kestl. Nr. 4. Peter Kajdič, Flaišshaer.« Mi se ne bomo pridružili jezikoslovcem, kajti v svojo bistroumnostjo nam je že urednikovič razložil napis, ki bi se imel glasiti v pravilni nemški pisavi: Kesselbesitzer. Peter Kajdič, Fleischhauer.

(Sv. Jurij ob Ščavnici.) Prostovoljno gasilno društvo pri Sv. Juriju ob Ščavnici priredi v gostilni g. M. Slane dne 17. meseca julija veselico s sledečim sporedom: Pozdrav. Tamburanje. Petje. Šaljiva licitacija. Kolo. Šaljiva pošta. Prosta zabava. Novo prerojeno gasilno društvo se bori z velikimi težavami. Nasprotniki pritiskajo od vseh strani. Potrebno pa je tudi gmotne podpore, in zategadelj pričakuje odbor, da bodo okoličani kakor tujci s svojo navzočnostjo pokazali, s kakim veseljem so pozdravili prerojenje zaspalega »Feuerwehra«. Začetek ob pol 4. uri popoldne.

(Katoliško bralno društvo na Polzeli) se ustanovi v nedeljo dne 9. julija ob 3 uri popoldan. Sodeluje domači možki pevski zbor. K obilni udeležbi vljudno vabi začasni odbor.

(Gornjeradgonski tamburaši) priredé 9. t. m. po večernicah na vrtu g. Osojnika veselico. Vstopnina 10 kr., čisti dohodek je namenjen Ciril-Methodovemu društvu in Šentpeterskim siromakom. V ta namen se bodo vsaka preplačila hvaležno sprejemala. Ako bi bilo slabo vreme, se preloži na 16. t. m.

(Vabilo v Lehn) k zborovanju in veselici podružnice sv. Cirila in Metoda v Lehnu, okraj Maribor, ki se vrši pri Brnku v Janževem vrhu dne 6. avgusta 1899 ob 4. uri popoldne. Vspored: 1. Pozdrav po predsedniku. 2. Običajna poročila. 3. Volitev novega odbora. 4. Vplačevanje letnine. 5. Govor (g. dr. Gregorič, Ribniški). 6. Petje in tamburanje. Rodoljubi v okolici! Prav veselilo nas bo, ako bomo imeli čast, Vas ta dan v obilnem številu imeti v naši sredini.

Predsednik: Jernej Pavlič.

(Vabilo na Ciril-Methodovo slavnost), katero priredi v nedeljo dne 9. julija kmečko bralno društvo v Jarenini v prostorih g. M. Cvilaka. Na vspeodu so: slavnostni govor vlč. g. prof. dr. Ant. Medveda iz Maribora, deklamacije mladeničev in deklet in petje domačega pevskega zbora. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Ljudstvo jareninsko, pridi polnoštevilno na to versko-narodno slavnost, da se še bolj utrdiš v Ciril-Methodovem duhu. Tudi sosedje so vsi prijazno vabljeni.

(Na Španjskem) vladajo veliki nemiri. Ministerstvo namerava namreč zvišati davke, a ljudstvo, ki niti dosedanjih davkov ne more redno plačevati, se temu upira.

(Ali bo vojska?) Razmerje med južnoafrikansko republiko Transval in Angležko se je vedno zelo napeto. Transvalci nočejo

privandranim Angležem dovoliti volilne pravice, a tudi vrhovne oblasti od strani Angležke ne priznavajo.

(Eminenca kardinal Missia) se je dne 5. julija vrnil z Dunaju v Gorico. Na kolodvoru so ga čakali duhovščina, dostojanstveniki civilnih in vojaških oblasti ter velika množica ljudstva. Okoli 50 vozov je spremljalo kardinala, ko se je peljal v svoje bivališče.

(Sešito srce.) V »Edinosti« se opisuje nenavadna operacija, katero je dr. Pamoni izvršil na nekem 23letnem mladeniču. Istega so bili zločinci napali ter ga z bodalci ranili v srce na dveh mestih. Malo živega so ga spravili v bolnišnico. Dr. Pamoni je prerezal prostor med tretjim in petim rebrom ter opazoval rano v srcu. Na osrčniku je videl ubodnino, katero je razširil na šest centimetrov. V prednji steni srčnega prekata sta bili rani, po en centimeter dolgi. Iz istih je bruhala kri curkoma. Dasi sti bili rani nevarni, vendar je poskusil zdravnik sredstvo, ki se v takih slučajih še ni rabilo: zašil je rani. In glej, čez 49 dni je mladi mož zapustil ozdravljen bolnišnico.

(Sprevodnik pal z vlaka.) Na vlaku, ki je prišel dne 3. julija iz Kormina v Trst, se je zgodila huda nesreča. Sprevodnik Viljem Lange je pregledoval vožne listke ter hodil po pragih pred vozovi od enega kupeja do drugega. Kake tri kilometre od postaje Zagrad se mu je spodrsnila ena noga in revež je pal čez železnični nasip. V prihodnji postaji so zapazili, da je Lange zginit, ter so brzojavili v Zagrad. Od todi so ga šli iskat ter ga našli, kako je ves pobit ležal ob železničnem nasipu. Spravili so ga na postajo in s prihodnjim vlakom v Trst, kjer so ga sprejeli v bolnišnico.

(Kapitan Dreyfus), ki je bil na Vražjem otoku prognan, je že na Francoskem v mestu Rennes, kjer bodo zopet sodili o njegovi krivdi ali nekrivdi, da je izdal važne vojniške tajnosti. Ker je kapitan žid, opisujejo židovski listi z judovsko gostobesednostjo prestano trpljenje kapitanovo, da bi tako že zanaprej omehčali sodnike.

(Stradajoč bolnik.) Nekaj časa je tega, kar se je prijavil deželnemu sodišču v Zadru bolnik, ki se je le s težavo še držal na nogah, češ, da je v okolici zaderski ukral več kosov živine. Prijeli so ga. A tekom preiskave se je pokazalo, da mož ni kradel nikdar, in tudi žandarmeriji ni bilo znano, da bi kje zmanjkalo živine. Na smrtni postelji je priznal jetnik, da si je tatvine le izmislil z namenom, da dobi v ječi zavetja. Nekoliko dni je tega, kar je siromak umrl.

(Kako živi Lucheni.) Težki zločin ga je spravil v kaznilnico v Genevi, kjer se sedaj postopa z njim kakor z drugimi kaznenci. Prve tri mesece je bil osamljen v celici ter je moral delati tam, kar se mu je dalo; v dotiko z drugimi kaznenci ni prišel. Sedaj ga porabljaajo za knjigoveške posle, ker v teh je izurjen. Ako noče delati, kar se mu odloči, tedaj ga kaznujejo s postom. Duhovnik in zdravnik ga smeta obiskati vsaki hip, kakor tudi predsedniki raznih društev, ki se zanimajo za kaznence, ali govoriti z njim smeta samo duhovnik in zdravnik. Lucheni je miren ter se je sprijaznil s svojim položajem; drži se torej tistih besed, katere je rekel v prvih dneh guvernerju: Jaz, gospod ravnatelj, Vam ne bom napravljajl mnogo skrbi.

(Katoličani v Rimu) so si priborili pri mestnih volitvah od 40 mandatov 17 socialisti 7 in ostale glasove so dobili liberalci.

(Od Sv. Jurija ob Ščavnici.) — Zaloga za zidanje nove farne cerkve je v sedmem upravnem letu narastla za 3265 gld. 26 kr. Vsa svota dozdej nabranega denarja znaša 15.732 gld. 09 kr. Največi prispevek v minolem letu smo dobili kot drugi del legata po pok. č. g. župniku Francu Klobasa, namreč 1589 gld. 51 kr., in prej že 1332 gld. 47 kr.

Moramo jim pač biti Jurijevčani hvaležni! Drugi legati so znašali okoli 100 gld. Posebnih dobrotnikov — razun omenjenega — to leto žalibog nimamo zaznamovati. Farmani so zložili 1022 gld. 19 kr.; obresti se je nabralo 519 gld. 91 kr., vse skup je toraj zdaj 15.732 gld. 09 kr. To je že nekaj, pa še vse premalo. Kadar bomo imeli 25.000 gld., takrat bomo začeli pripravljati. Res, da med ljudstvom ni denarja v obilnosti, pa res je tudi, da se še marsikateri nahajajo, ki bi določen prispevek (trikratno direktno dačo v treh letih) lahko naenkrat dali, in tako pripomogli, da pridemo prej do cilja. Čudno pa je govorjenje tistih, ki pravijo, tedaj bom dal, ko se bo začelo zidati; taki naj spremene svoje načelo v to: kakor brž mi bo mogoče, bom dal, da se bo prej zidalo!

(Celjski mestni urad in slovenščina.) Županstvo celjske okolice je mestnemu uradu v Celju poslalo slovenski dopis. Mestni urad pa je odgovoril, da v stvareh, ki se tičejo lastnega področja, vsprejema le nemške dopise. Županstvo celjske okolice se je pritožilo na okr. glavarstvo, a to je pritožbo odstopilo ces. namestništvu v Gradcu, katero je akt vrnilo celjskemu mestnemu uradu z nalogom, da o stvari poroča. Mestni urad je to stvar izročil pravnemu odseku, v čegar imenu je v zadnji seji poročal obč. zastopnik dr. Schurbi ter nasvetoval, da mestni urad vse agende lastnega področja vsprejema in rešuje samo v nemškem jeziku. Radovedni smo, kaj sedaj poreče ces. namestništvo.

(Drznost celjskih mestnih očetov.) Že večkrat smo ravno mi omenjali, kako surova in slabo vzgojena je nemška šolska mladina v Celju. To so gotovo začeli spoznavati v zadnjem času tudi mestni očetje v Celju. Kajti v zadnjem občinskem zborovanju so izrekli svoje začudenje nad razposajenostjo šolske mladine. Toda mestni očetje so premalo pogledali deco, kam hodi v šolo, kajti drznili so se reči, da je to deca deške okoliske šole. Poglejte še enkrat, mestni očetje, razposajeno deco po ulicah nekoliko natančneje in spoznali boste, da je to samo Vaša deca.

(Zrelostni izpiti) vršili so se na celjski gimnaziji 25. in 26. t. m. Skušnjo so prestali vsi, izmed teh štiri Slovenci (Cukala, Ozvatič, Skrbinšek, Trofi) z odliko.

(Slovenska gimnazija v Celju.) Učenci, kateri hočejo vstopiti v prvi c. kr. samostojni gimnazijski razred z nemško-slovenskim učnim jezikom v Celju, vpisujejo se v prvem obroku dne 15. julija t. l. od 9.—10. ure predpoldne v vodjevi pisarni v šolski ulici št. 21. Dotičniki naj pridejo spremljani od svojih starišev ali njih namestnikov in morajo plačati pri oglasitvi 3 gld. 10 kr. sprejemnine in učnega prispevka. Morajo dopolniti 10. leto vsaj tekom koledarskega leta 1899 ali biti stareji. Prinesti morajo seboj krstni list in spričevalo ljudske šole, napravljeno izrečno za vsprejem v kako srednjo šolo, ali navadno šolsko naznanilo. Sprejemni izpiti vršijo se isti dan in v isti hiši (šolska ulica 21) ob dveh popoldan v učni sobi prvega razreda.

(Samomor.) Dne 26. junija zvečer skočila je pri Sannhofu nad Celjem v Savinjo in utonila Roza Staudinger, doma iz Celja. Truplo nesrečnice se še ni našlo.

(Deželna gimnazija v Ptuj.) Napoved učencev za I. razred vrši se dvakrat, in sicer: ali 15. julija od 11.—12. ure, ali pa 16. septembra od 10.—12. ure. Sprejemna skušnja začenja se vsakokrat ob dveh. VII., III., IV., V. in VI. razred se bodo sprejemali in vpisovali učenci 17. septembra od 3. do 6. ure. Ptuj, dne 1. julija 1899.

Tschanet, ravnatelj.

(Od Sv. Križa pri Ljutomeru) nam pišejo: Gosp. Lapajne v «Slov. zadrugi» pravi o naši posojilnici, da «ni dokaj potrebna.» Mi g. Lapajnetu odvrčamo, da tudi ta njegova opazka ni «dokaj» potrebna. Kadar je posojilnica enkrat ustanovljena, moral bi g. Lapajne biti vsaj toliko takten, da molči v

javnosti o potrebnosti ali nepotrebnosti posojilnice, ker z nepovoljnimi opazkami posojilnici le škoduje. Sicer pa je gosp. Lapajne lahko popolnoma miren, kajti ljudje, ki imajo vsaj toliko razsodnosti v posojilniški organizaciji kakor g. Lapajne, izpovedali so, da je posojilnica pri Sv. Križu pri Ljutomeru popolnoma na svojem mestu.

(Iz Zdol pri Kozjem.) Grozna noč je bila od 2. do 3. julija. Prihrumel je iz južno-zahodne strani tak piš, da smo mislili, da bo vse narobe preobrnil. Deževalo je, kakor bi kdo iz škafa zlival in tako je bila primorana Sotla izstopiti prag svoje meje in se razlila po travnikih in njivah ter naredila precejšno škodo. Grmelo in bliskalo je tudi.

(Velike vojaške vaje) se vršijo letos, kakor znano, na Koroškem, in sicer po tem vsprejema. Dne 31. julija odide 4. batalijon 7. pešpolka iz Celovca v Gradec. Dne 10. avgusta zjutraj pride 2. batalijon 17. polka iz Ljubljane v Celovec. — Od 10. do 25. avgusta ima vaje 8., 9. in 20. lovski batalijon okrog Št. Vida. — 11. brigada (t. j. 7. pešpolk, 2. bošnjaški polk in 7. batalijon lovcev) ima vaje na črti Gradec-Volsberk-Št. Andraž-Celovec. — 12. brigada (t. j. 17. polk in 8., 9. in 20. batalijon lovcev) ima od 26. avgusta do 2. septembra vaje okrog Celovca. — 6. divizija (t. j. združena 11. in 12. brigada) ima vaje od 3. do 10. septembra na črti Celovec-Beljak-Trg. — 28. divizija, obstoječa iz 55. in 56. brigade (t. j. pešpolki 27., 47., 87. in 97.) ima vaje od 1. do 10. septembra na črti Kranj-Tržič, prekorači Ljubelj in gre dalje preko Bistrice in Rožeka do Beljaka. — Dne 11. septembra se združi celi 3. voj (obstoječ iz 6. in 28. divizije in 22. divizije bramborcev) in vaje se vršijo po tajnih načrtih med 3. in 14. vojem. Končajo vaje dne 19. septembra. Cesar pride k njim dne 17. septembra.

(Dar biskupa Strossmayera) cerkvi Sv. Križa tik Slatine. Biskup Strossmayer je poslal svetokrižkemu nadžupniku sledeče pismo: — Častni moj gospodine župniče! Šaljem Vam pet stotina forinti za Vašo crkvo, napose pako za prozor, koji in bojama predstavlja svetoga Josipa, poočima našeg Gospodina Isusa, Boga našega i Spasitelja našega, glavu svete obitelji i pokrovitelja svete crkve božje. Dajem ja drage volje taj dar, uspomenom na to, da sam u kiselici Rogatačkoj trideset i više godina i po svećenstvu i po puku pravovjernom uvijek i uvijek ljubezno primljen i pozdravljen bio. Bog Vas obilno blagoslovio! Svećenstvo slovensko je čisto, učeno i revno, puk je pako slovenski dobar, pobožan i pun svete vjere i ljubavi božje. Bog dao, da tako uvijek ostane; to će mu sigurni zalog biti, da sve ono poluči, što po Bogu i po pravu svome želi, to jest mir božji, slobodu, napredak i svaku sreću božju i na ovomu i na onomu svietu.

Preporučujem se Vašoj bratskoj ljubavi, Vašoj miloj uspomeni i Vašoj pobožnoj molitvi. Pozdrav i blagoslov svima, koji se na mene sjećaju. — U Djakovu, dne 13. lipnja 1899. J. J. Strossmayer, biskup.

Na to pismo in za dar se je zahvalil veleč. g. nadžupnik Korošec s sledečim listom: Vaša ekscelencija! Prevzvišeni gospod biskup! Pokorno podpisani se s tem prav ponižno zahvaljuje v svojem in imenu vseh župljanov za milostno poslani dar 500 forintov za našo nadžupno cerkev Sv. Križa. Podpisani v duhu udano poljublja roko Vaše Prevzvišenosti, ki je že toliko žrtvovala v cerkvene in narodne namene, milo proseč večnega Boga, da Vaši Ekscelenci to dobroto obilno poplati na tem in onem svetu! Vaše Preuzvišenosti udani sluga. Sv. Križ tik Slatine, dne 23. junija 1899. Fr. Korošec, nadžupnik.

(Občeni zbor pevskega društva „Maribor“) se je vršil v soboto dne 1. t. m. Ob 1/2 9 uri ga otvoril predsednik dr. Pipuš s primernim nagovorom, v katerem je izrekel nado, da je to zadnji občeni zbor kateregakoli slovenskega društva, ker odslej ne bomo beračili prostorov, ampak bomo v

svojem «Narodnem domu». Pozival je ude, naj bodo marljiveji, ter da bi vsak agitoval, da se društvo pomnoži. Nadalje je povedal, da je imelo društvo dve veselici, kateri sta v moralnem oziru imeli vspeh. Tajnikovega poročila ne bom omenjal. Blagajnik je prebral svoje poročilo, katero se je vzelo na znanje. Pri točki: Volitev odbora, priporoča slikar g. Gosar, naj se z vzklikom voli predsednikom dr. R. Pipuš. Predsednik je izvoljen in se zahvali, poudarjaje, da bo delal, posebno v letošnjem letu, kar bo v njegovih močeh. Priporoča, da bi se tudi z vzklikom volil odbor, katerega on zboru predlaga. Se zgodi. Občeni zbor predsednik s kratkimi stavki zaključil in pevski zbor otvoril domačo zabavo. Popevale so se krasne pesmice in vse je bilo tako nekako domače, neprisiljeno-veselo. Vlč. g. prof. dr. Medved, burno pozdravljen, je imel slavnostni govor, poudarjaje zasluge odhajajočega pevovodje g. A. Skrbinška in g. Skvarče, kateri pa ostane še v Mariboru. Napilo se je tudi narodnemu ženstvu in izrekla nada, da bi se še večkrat sešli tako skupaj ter se zabavali. Ko konča, zaorijo burni živio-klici in peveci zapoje: «Na zdar!» in «Slovenec sem!» Slikar g. Gosar je kazal senčne podobe, kar je vzbudilo obilo smeha. O pozni uri razšli smo se zadovoljno na dom z zaupanjem, da se bomo v «Narodnem domu» pogostejše sešli k domači zabavi na jezo nemčurjev.

(Bralno in pevsko društvo „Maribor“) si je v prvi seji sestavilo odbor, voljen pri občnem zboru tako-le: predsed. g. dr. R. Pipuš, podpredsednik g. Ivan Gosar, tajnik g. Franc Košar, blagajnik g. Ivan Poseb, odborniki gg. A. Rebol, Franc Perme in Jakob Gantar, namestnika gg. Avg. Janša in Ivan Koroša, računsko preglednika gg. J. Gospodarič in Vinko Vauda. — Kdor še ni ud tega koristnega društva, se vpiše lahko v pripravljeno knjigo v društveni sobi «Narodnega doma.»

(Železnica Radgona-Ljutomer.) Dne 30. junija je bil na Dunaju redni občeni zbor lokalne železnice Radgona Ljutomer. Računski zaključek izkaže dohodkov 25.919 gld., stroškov 14.172 gld., prebitka 11.747 gld. S tem je treba najpreje pokriti primanjkljaj iz prejšnjega leta v skupnem znesku 9480 gld.

(Nova knjigotržnica.) V Gosposki ulici odprl je gosp. Karol Scheidbach v Wöllingovi hiši št. 28 knjigotržnico. Več v oglasu in na lepakih.

Loterijne številke.

Trst 1. julija 1899: 66, 36, 49, 15, 87
Line » » » 8, 2, 34, 3, 54

Krščansko dobro delo, zraven pa še sreča!

Iščejo se v vsaki fari zanesljive osebe, možki ali ženske, trgovci in drugi, ki bi hoteli za dobro plačilo prodajati srečke (lose) za zidanje nove farne cerkve pri Sv. Magdaleni v Mariboru. Kdor bi hotel razpečavati srečke, naj naznani farnemu uradu sv. Magdalene v Mariboru svojo adresu in koliko sreček želi. Več se mu bo potem pismeno naznanilo. (Srečke so po eni kroni. Dobitki so 1 par težkih volov, dve molzni kravi, 10 polovnjakov dobre starine itd. Srečkanje bo šele 31. avgusta t. l.; izsrečkane številke in dobitki se bodo hitro po izsrečkanju objavili v „Slov. Gosp.“)

Bažnata obleka iz surove svile gld. 8'65

do 42 gld. 75 kr. za popolno obleko. Tussors in Shantung-Pongees — ter črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gold. 65 kr. — v najnovosegnejših tkaninah, barvah in vzorcih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorcji obratno. G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, delo-ljubnim in stalno naseljenim osebam se prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Ze stoletja znana deželna rogaška slaitna

templov vrec

izvirajoča iz čiste pečine, je kraljica vseh hladilnih, zdravih pijač.

1 pristni zaboj s 25 bokalskimi steklenicami stane le 4 gold. v Poljčanah.

Naročuje se naj pri studenčnem oskrbništvu pošta Rogaska Slatina.

Na prodaj.

Posestvo v župniji Marije Snežne pri Novi cerkvi. Posestva je 17 oralov, 5 oralov njiv, 7 travnikov, 5 gozda. Posestvo je vse skupaj, hiša sredi posestva. Mlin blizu hrama na 2 tečaja. Cena se izve pri lastniku Idžefu Škof, pošta Mureck.

Razglas!

Mesto okrajnega živinozdravnika v Žalcu, sodnijski okraj v Celju, je prazno in se takoj odda. Letna plača znaša 600 gold. (šest sto gold.)

Služba se odda s kraja provizorično, čez dve leti pa definitivno, ako se bo z zadovoljstvom službovalo. Provizorično službovanje se bo oziraje na pokojnino vračunilo.

Prošnjiki za to mesto in sicer le diplomirani živinozdravniki, naj svoje prošnje, opremljene z dokazom svoje zmožnosti in dosejanega službovanja nadalje s krstnim listom in zdravstvenim spričevalom uradnim potom vsaj

do 20. julija t. l.

vpošljejo štajarskemu deželnemu odboru.

Prošnjiki za to službo morajo slednjič biti večji slovensčine ali se zavezati iste se priučiti v teku poldruga leta.

V Gradcu, 27. junija 1899.

Štaj. deželni odbor.

Razpis!

«Hranilno in posojilno društvo v Ptuj», registr. zadruga razpisuje s tem službe:

I. knjigovodje,

II. praktikanta, oziroma pomožnega uradnika.

Glede prve službe se zahteva, da ima prosilec spričevala trgovinske akademije sli vsaj trgovinske šole, da je prosilec že delj časa služboval pri kaki posojilnici ali hranilnici ter da je večš slovenskega jezika v besedi in pisavi.

Prva plača znaša 1200 gold. na leto in se služba lahko takoj nastopi. Glede druge službe se zahteva, da je prosilec z dobrim uspehom zvršil trgovinsko šolo ali vsaj spod. gimnazijo, spodnjo realko ali obrtno šolo. Plača po dogovoru.

Obe službi ste razpisani do

15. julija 1899.

ter se imajo prošnje s potrebnimi spričevali vred poslati ravnateljstvu zadruga. 3-3

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Autonoma past za množico živalij.

Za podgane gl. 2, za miši gl. 1-20. Vlovi v eni noči, ne da bi se pazilo na njo, do 40 komadov, ne zapusti nobenega duha in se stavi sama. Past za ščurke (grile) „Eolipse“, polovi v eni noči po 1000 ščurkov ali grilov. Stane gl. 1-20. Povsod najboljši vspehi. Se pošilja proti poštним povzetjem. 9-12

M. Feith, Dunaj, II., Taborstrasse 11/b.

Za vinorejce!

Koristna knjižica o načinu, kako se uspešno obraniti 5-8

peronospore ali strupene rose se dobi pri nje pisatelju. Velja 12 kr., s pošto 14 kr. Pri večjem naročilu popust.

Anton Kosi, učitelj v Središču na Štajarsk.

Izvrstno olje iz kostij

za šivalne stroje, kolesa, kakor tudi izvrstno olje za svetlavo, ki se ne kadi, za kolesne svetilke, iz tovarne olja iz kostij H. Moebius & Fils, Basel (Švica). Dobi se pri: Jan. Erhartovih naslednikov R. Strassmayer, puškar.

Francu Neger, trgovina za šivalne stroje in kolesa.

Herm. Prosch, trgovina za šivalne stroje in kolesa. 22-26

Na želodcu

in vsled starosti slabotnim priporoča Benedikt Hertl, posestnik graščine Golitsch pri Konjicah, 10 let stari, duha in telo krepečajoči naradni „Cognac“, pripravljen (ekstrahiran) iz njegovih lastnih vin. 4 steklenice z zabojčkom 6 gl. franko na vsako pošto.

Posamezne steklenice po 1 gl. 50 kr. se vedno dobivajo pri Al. Quandest, Maribor, Gosposke ulice. 25-50

Na prodaj

novozidana hiša s 6 stanovanji, 2 delavnicama, veliko kletjo, lepim vrtom in s stranskim poslopjem v katerem je uta in svinski hlev, je za nizko 7400 gl. na prodaj, ali pa se tudi zamenja za kako posestvo na deželi.

Letnih dohodkov je 580 gl., 3300 gl. lahko na hiši ostane.

Vpraša se Kärntnerstrasse št. 110 — Maribor. 1-3

Hiša v trgu na prodaj!

Kraj lep, stanovanje prijetno, cena jako nizka. Poslopje ima 3 sobe in klet, zraven je vrtič. Ugajalo bi pri nas marsikateremu, priporočati pa treba posebno kolarjem radi obilnega zaslužka. O mnogih drugih ugodnostih našega trga se lahko vsakdo prepriča. 1-3

Naslov: Amalija Rosenstein, Rečica ob Savinji.

Proda se

malo posestvo. Zidana hiša, oddaljena tri četrt ure od Maribora, gozd, njive, in sadni vrt je na prodaj za 2500 gl. 500 gl. lahko na hiši ostane.

Naslov: Jos. Kadlik-ova pisarna v Mariboru.

Na prodaj

lepo posestvo v Sesterzah blizu Pragerskega, s tremi sobami, lep veliki novo izdelani štacunar in lepa dva magacina za vsak obrt, na katerem je že več let obrt bil, poleg lepa njiva in sadovnjak. — Proda se za ugodno ceno. Kdor želi kupiti, naj se oglasi pri gosp. Francu Majcen, pri Veliki Nedelji.

Stavba nove šole

ki je proračunjena na 21.433 gl. 17 kr., se bo oddala po licitaciji dne 20. julija t. l. ob 2. uri popoldne v Gaberji tik Rogatca. Načrti, proračun in stavbeni pogoji ogledajo se lahko pri šolsk. vodstvu šentjurske šole v Rogatcu.

Krajni šolski svet

Sveti Jurij pod Donatom, dne 27. junija 1899. 1-3

Načelnik: Simon Korez.

Krčmar

za zimski čas lahko rokodelec se sprejme v jamsko gostilnico v Hudiluknji od 15. julija t. l. Ponudniki naj se nemudoma oglašijo pri lastniku «Ivan Vivod.»

Razglas.

Na štaj. deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru se bo z začetkom šolskega leta 1899 in 1900 t. j. s 15. septembrom t. l. oddalo 5 popolnih deželnih študentov in ene pol.

Prošnjiki teh študentov morajo biti najmanj 16 let stari in naj svoje nekolekovane prošnje na deželni odbor, opremljene s krstnim listom, domovnico, s spričevali o nastavljenih kozah, o zdravju in o ubožnosti, vsaj do 15. julija t. l. osebno izročijo ravnateljstvu sadjarske in vinarske šole v Mariboru.

Deželni študenti se morajo s pravoveljavnim reverzem zavezati, da bodo po izvršeni vinarski šoli in oziroma po končani vojaški službi 3 leta na Štajarskem opravljali deželno službo, ali pa, če bodo v službi zunaj dežele, da za vsako teh let plačajo po 100 gl. (100 gold. a. v.) v deželno blagajnico pri ravnateljstvu vin. šole. V Gradcu, mes. junija 1899.

Štaj. deželni odbor.

Delavno dekle

ki zna nekoliko šivati, sprejme se v neke večje trgovini zita in žganja. — Naslov se izve v knjigarni W. Blankeja v Ptuj. — Želi se spričevala na vpogled. 3-3

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za bolestinke in okrevalce kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekanino. 24

Štacunar

R. Bračko,

po ceni v Ptuj po ceni v novi poštni hiši

ima prav veliko zalogo kisline ali špirta za jesih 1 liter po 1 gl. Od 1 litra kisline se naredi po 30 litrov močnega jesiha. Vinski cvet za izdelovanje olčnice 1 liter 1 gl. 40 kr. Suha pešarska moka 1 kg. 10, 12, 14, 16, 18 kr. Sladkor v grudi 1 kilogram 38 kr. Fina kava 1 kg. 1, 1-20, do 2 gl. Riž 1 kg. po 12, 13, 14, 16 kr. Domači špeh 1 kg. 64 in 70 kr. Fino laško olje 1 liter 40, 48 in 60 kr. Milo ali žajfa cel funt za 10, 12, 14 in 15 kr. Miline sveče zavoj 35 kr. Zaloga naj-finejša maže za vozove, črevlje. Gumi za cepljenje in galico deželnega poljskega društva prodajam po najnižji ceni. — Vam naznamim, da imam brata v Trstu, kateri mi vedno najboljšo kavo, riž, fino laško olje, rozine itd. po ceni in iz prve roke pošlje. 6-6

„Goriška tiskarna“

A. Gabršček

v Gorici, Gosposka ulica 9.

priporoča:

1. „Slovenska knjižnica“, izhaja v snopičih po 1krat na mesec, cena gl. 1-80 na leto, posamič 18 kr. Doslej izšlo 85 snopičev.

2. „Knjižnica za mladino“, 24 trdo vezanih snopičev à 25 kr.

3. „Ben Hur“, sloveči roman iz Kristusove dobe Angleža Wallace; cena po pošti gl. 1-30.

Razun teh še več drugih knjig. Imenik na zahtevanje gratis in franco.

V Mariboru prodaja vse te knjige knjigarna 10-10 W. Blanke prej Kaltenbrunner.

Stomšekove

„PRIDIGE OSNOVANE“

glavnih spisov šesta knjiga.

Ravnokar je dotiskana in se začne te dni razpošiljavati.

Obsega v srednji 8° za uvod: «Vaje cerkvene zgovornosti» str. 1—150. — Potem I. del «Pridige ob nedeljah» (50) str. 51—248; II. del «Pridige ob zapovedanih praznikih» (20) str. 251—306; III. del «Pridige ob cerkvenih godovih» (12) str. 309—348; IV. del «Pridige ob godovih svetnikov sploh» (commune sanctorum) (32) str. 351—450.

Skupaj 114 pridig izborne vsebine.

Cena broširani knjigi s poštnino je 4 K.

Dobiva se v „tiskarni sv. Cirila v Mariboru“ pa tudi po vseh drugih slovenskih bukvarnah.

Priporočilo!

Dovoljujem si naznaniti veleč. duhovščini, slavnemu občinstvu, zavodom in društvom, da sem otvoril lepo

knjigotržnico, umetnine, muzikalije itd.

Bogata zaloga papirja, šolskih potrebščin vsake vrste, literarnih knjig vseh narodov, klasikov, molitvenikov (v obeh jezikih), šolskih knjig, podob, strun za citre, krasnih šatulic za darilo itd. itd.

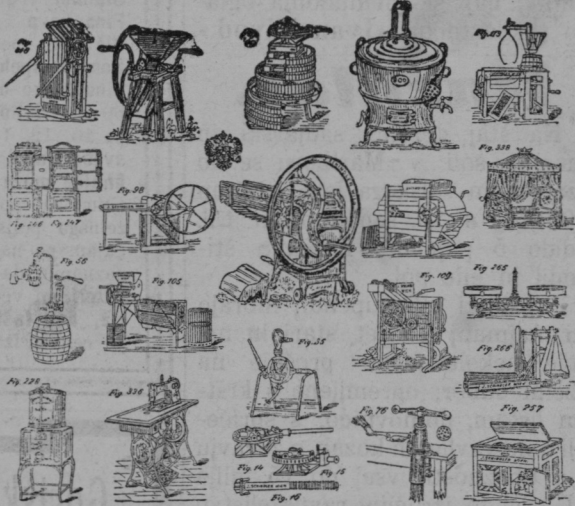
Priporoča se udani

Karol Scheidbah, Maribor

knjigotržec, Gosposka ulica 28. (Wölflingova hiša.)

Janez Schindler,

Dunaj III., Erdbergstr. 12, pošilja zastoj vsakemu cenilniku v slovenskem jeziku. V tistem se nahaja več ko 300 podob različnih strojev in orodja za poljedelstvo, obrt in hišne potrebe. Cene nižje, kakor povsod drugod. Pošilja se na poskušnjo. Reelna postrežba se jamči. Plačila prav ugodna. Solidni krščanski prepucpi se iščejo.

Janez Schindler,

c. kr. 6-18 lasnik privilegij. Dunaj III., Erdbergstrasse 12

Umetno-obrtna delavnica

cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega izvedeneca v Mariboru,

Kokoschinegg-Allee, Hilariusstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altarje, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd. Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte.

Posebno se bavi z napravo nagrobnih spomenikov. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobnih kamenov od peščenega kamena, mramorja, granita in sienita.

Solidna postrežba in prav nizke cene.

21

Umetno

stavbarsko-klesarski obrt Murnikovih naslednik.

Anton Gajser,
lastnik.

Kaiserstr.-Theatergasse št. 18.
Obstoji že 42 let.

Karol Kocijančič,
klesarski mojster.

v Mariboru.

Izdelujejo se umetelni altarji, prižnice, krstni kamni, kipi, mavzoleji, grobišča itd. po lastnih in tujih načrtih. Velika zaloga gotovih nagrobnih kamenov od mramora, granita in sienita.

Priznано nizke cene.

„Antiperonospora“

Numa Dupuy-jeva & drug.,

DUNAJ, 61, Windmühlgasse 33

se lahko raztopi, lahko prevaža, ima enako moč, kakor galica mešana z apnom, a je mnogo cenejša, ne maši nikdar luknjic na škropivnicah. Zavoj za 1 hktl. hladne vode stane 30 kr. — Cenilnik gratis in franko. Glavno skladišče v Mariboru pri F. P. Holasek, v Ptujju pri bratih Mauretter, v Ljutomeru pri A. Huber, trgovcu z železom, v Radgoni pri Lud. Kiss, v Celju 6-6 pri Jos. Matai.

Reform-čohalnik (štrigl), „prijatelj živine“

je brezdvoma najboljši čohalnik, ki se rabi. Prav dober za krtače, ne rani tudi najbolj nežne kože, tudi najbolj občutljive živali so mirne, čisti naglo prah, blato in dlako. Mal trud. Zobci se ne zaželavajo, či stise sam. Cena à 1 fl. Če se denar prej pošlje: fl. 1'20 franko. Povzetje: fl. 1'40.

M. FEITH, Dunaj, II.,
Taborstrasse 11/B. 6-6

izvrševati zdravniško prakso, njih uravnosti in znanja slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje pri podpisnem odboru do 3. avgusta 1899.

Odbor zdravstvenega okrožja Ljubno, dne 3. julija 1899.

Predsednik:
Franc Kolenc I. r.

Oženjen

orglav. in mežnar

z dobrim spričevalom, išče službe, skupno ali posamezno, kjer bi lahko imel malo trgovino. Več pove uprav. „Sl. Gosp.“ 3-3

V najem ali prodaj!

je malo posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem. Sosebno je za krčmo ali kako obrt ali trgovino z mešanim blagom prav pripravno. Naslov: Janez Šerbec, na Velkem kamnu, pošta Reichenburg.

Cerkovniške

službe išče za vsako delo sposobna samska, trdna oseba z dobrimi spričevali. Več pove upravništvo.

Razpis službe.

V zmislu §§ 7 in 12 postavave dne 23. junija 1882 dež. zak. št. 35, razpisuje podpisani odbor mesto okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Ljubensko, katero se sklada iz občin Ljubno, Luče in Solčava, z letno plačo 800 gl.

Prosilci za to mesto vložijo naj svoje z dokazi avstrijskega državljanstva, opravičenja v Avstriji

Venček cerkvenih pesmi za šolarje

je sedaj izšel v VI. popravljenem natisu. Komad velja 10 kr., 50 komadov za 4 gl., 100 komadov 6 gl. 80 kr. **proti predplači.**

Poština za komad 2 kr., za 50 in 100 komadov 15 kr. **Naročuje se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.**

Opomba. Pripravlja se tudi izdaja s sekiricami, t. j. spremljevanjem za organiste.

Miroslav Stumberger javlja tužnega srca v svojem imenu, kakor tudi v imenu svoje matere Urše Stumberger, svoje žene, svojih sester in drugih sorodnikov, vsem prijateljem in znancem, da je iskreno ljubljene oče, oziroma soprog, gospod

Mihael Stumberger

posestnik in bivši oskrbnik grajščine v Jelšah

po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče dne 30. junija t. l. ob 8. zvečer v 75. letu svoje dobe, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bil je dne 2. julija t. l. ob 5. popoldne. Sv. maša zadušnica pa se je brala 3. julija ob 7. zjutraj.

V Šmarji, dne 3. julija 1899.